Тыднёвік Магілёўскі

№ 4 (45) 28 студзеня 1999 г. Кошт свабодны

ПРЭЗЫДЭНЦКІЯ ВЫБАРЫ: ПАЧАТАК

Бег часу можна замарудзіць. Але — не спыніць

У мінулую суботу ў Магілёве адбыўся сход Рабочай групы абласной асамблеі няўрадавых грамадзкіх арганізацыяў.

Прадстаўнікі больш чым 30-ці суполак – і тых, хто не хавае свайй цікаўнасьці да палітычных праблемаў, і тых, хто да іх абыякавы, наколькі гэта магчыма – правялі Рабочы сход з мэтай вызначэньня свайго стаўленьня да апошніх падзей у краіне. Важнейшымі сярод іх былі прызнаныя: падпісаньне ў Маскве Дэкларацыі аб аб'яднаньні Беларусі й Расеі, аб'яўленыя Вярхоўным Саветам прэзыдэнцкія выбары, маючы адбыцца ў Менску трэці Кангрэс дэмакратычных сілаў.

Удзельнікі сходу аднадушна негатыўна і асуджальна аднесьліся да апошніх «інтэграцыйных» ініцыятываў Лукашэнкі і Ельцына. Падтрымалі самі й заклікалі грамадзтва прыняць удзел у прэзыдэнцкіх выбарах 16 траўня, аднačасова байкатуючы красавіцкія выбары ў мясцовыя саветы, што рыхтуюцца ў антыдэмакратычных умовах. Прызнана дарэчным скліканьне Кангрэсу дэмакратычных сілаў з мэтаю аб'яднаньня грамадзтва вакол такіх каштоўнасьцяў, як дзяржаўная незалежнасьць, дэмакратыя, правы чалавека, сацыяльна-эканамічныя рэформы. Гэтыя матывы і высновы былі выкладзеныя ў Заяве ўдзельнікаў сходу да грамадзтва і Звароце да дэлегатаў Кангрэсу.

На сходзе грамадзкіх актывістаў вобласьці выступілі запрошаныя з Менску кіраўнік Рабочае групы Нацыянальнай Асамблеі Няўрадавых Арганізацыяў Уладзімер Роўда і старшыня Беларускай сялянскай партыі Яўген Лугін. Яны выказалі ўдзячнасьць магілёўцам за іх разуменьне сытуацыі, гатовасьць уплываць на яе рэальнымі грамадзкімі справамі на карысьць дэмакратыі і пазбаўленьня краіны ад дыктатуры.

Магілёўскі сход вылучыў ад свайго няўрадавага сэктару больш як 40 дэлегатаў на менскі Кангрэс. Ім даручана прыняць плённы і актыўны ўдзел у мерапрыемстве, якое ўжо зараз вызначаецца за найбольш моцную апазыцыйную акцыю апошняга часу. Без сумневу, яна будзе мець пазытыўны ўплыў на беларускае грамадзтва і прыцягне ўвагу міжнароднай супольнасьці.

Генадзь СУДНІК

РЭЙТЫНГ

становучых падзей за студзень паводле «ТМ»

Адмова ўсіх дэмакратычных партыяў і грамадзкіх аб'яднаньняў удзельнічаць у несвабодных мясцовых выбарах.

* * *

Прызначэньне Вярхоўным Саветам 13 скліканьня прэзыдэнцкіх выбараў і распачатак канкрэтнай працы па іх забесьпячэньню.

* * *

Прыняцьцё польскім Сэймам «Звароту да беларускага народу» ў падтрымку дэмакратыі ў нашай краіне.

Зьмена тактыкі прыносіць плён

У мінулую суботу магілёўцы маглі бачыць на слупах запрашэньні ад БНФ на пікет у цэнтры горада ў абарону сувэрэнітэту Беларусі, супраць падпісаных Лукашэнкам чарговых «інтэграцыйных ініцыятываў».

Да месца меркаванага мерапрыемства, кінуўшы хатнія выходныя клопаты і справы, своечасова падцягнуліся міліцыянты, побач неўпрыкмет уладкаваліся гарвыканкамаўскія чынавенскія назіральнікі, праверыўшы гатовасьць фотаапарата й відэакамэры «спэцапэратар у цывільным». А больш на пікет ніхто не зьявіўся. Патупаўшы бяз справы з паўгадзіны, незадаволеныя афіцыйныя асобы разыйшліся.

Дзея адбылася назаўтра. Нечакана для ўлады, была праведзеная зусім іншая апэрацыя, якую самі фронтаўцы жартаўліва назвалі «рэйдам па тылах». Актывісты, узброеныя ўлёткамі ды іншым інфармацыйным матэрыялам, прайшліся ад управы БНФ да гандлёвых радоў лупапаўскага кірмашу. Інфармацыйны матэрыял і размовы з людзьмі тычыліся стану эканомікі, цэнаў, спажывецкіх цяжкасьцяў. Зьбольшага мінакі, а потым гандляры й пакупнікі ставіліся да актывістаў акцыі прыхільна, за выключэньнем бабулек, якія ўпарта чакаюць добрага жыцьця ад свайго прэзыдэнта.

Нагадаем чытачам, што гарвыканкамам даўно вынесенае рашэньне «аб месцы правядзеньня ў Магілёве мітынгаў, пікетаў і шэсьцяў», якім, на зьдзек здароваму сэнсу й дэмакратыі, вызначаная пляцоўка каля ДК завода штучнага валакна. Магілёўская апазыцыя нямала вагалася перад гатовасьцю захоўваць парадак і неабходнасьцю праводзіць грамадзкія акцыі. Некалькі акцыяў «у рэзэрвацыі», калі вакол мітынгу альбо пікету толькі самі актывісты й ёсьць, пераканалі апазыцыянэраў у неабходнасьці ня толькі клікаць людзей, але й самім ісьці да іх, наладжваць акцыі там, дзе людзі зьбіраюцца самі па сабе.

Нядзельны агітацыйны рэйд па тылах, праведзены арганізавана й весела, паказаў, што разнастайнасьць у працы нікому ня шкодзіць.

Уласная інфармацыя

Кансультатыўная сустрэча з прадстаўніком эўрапейскае структуры

На мінулым тыдні Магілёў наведаў дарадца місіі АБСЭ ў Беларусі сп. Мішэль Рывальe. Ён сустрэўся з мясцовымі прадстаўнікамі найбольш уплывовых беларускіх партыяў.

Сваё бачаньне праблемаў, што навідавоку існуюць у краіне, спадару Рывальe шчыра выказалі Анатоль Фёдараў (ад БНФ), Ігар Ірхо (ад АГП), Аляксандар Шчарбак (ад БСДГ), Анатоль Заўялаў (ад ПКБ). Прадметам абмеркаваньня былі эканамічны стан вытворчасьці й сельскай гаспадаркі, сацыяльнае адчуваньне грамадзтва, палітычныя памкненьні партыяў, іх адносіны з уладамі. Суразмоўцы замежнага дыплямата не хавалі ад яго негатыўных ацэнак стану беларускай эканомікі й агульнай маралі, даведзеных цяперашнім кіраўніцтвам краіны да глыбокага крызісу.

Спадар Рывальe, як прадстаўнік дэмакратычнае цывілізацыі, дзе ўсё вызначаюць выбары, прапанаваў правесьці ў Магілёве сэмінар па падрыхтоўцы наглядальнікаў на выбарах. Прапанова была прынятая, аднак прадстаўнікі партыяў, акрамя камуніста, заявілі, што ў «выбарах» мясцовых органаў улады яны не зьбіраюцца ўдзельнічаць ні пад якім выглядам. Магчыма, што падрыхтаваныя з дапамогай замежнай прававой мэтоды назіральнікі спатрэбяцца грамадзтву падчас прэзыдэнцкіх выбараў, прызначаных Вярхоўным Саветам, альбо адразу пасьля зыходу дыктатуры.

Вынікі сустрэчы, якая доўжылася больш за гадзіну, спадар Мішэль Рывальe не камэнтаваў, а толькі падзякаваў яе ўдзельнікам за шчырасьць і карысную інфармацыю. Дарадца АБСЭ запэўніў таксама, што «усё сказанае будзе даведзена да ведама місіі, якая імкнецца садзейнічаць дасягненьню на Беларусі грамадзкай згоды, павагі да правоў чалавека, захаваньню дэмакратычных нормаў жыцьця».

Уласная інфармацыя

Прыемная навіна з Варшавы

У мінулую пятніцу, 22 студзеня, 354 дэпутаты польскага Сэйму (7 былі супраць і 49 устрымаліся) прынялі Зварот да беларускага народу. У ім выказаная сымпатыя і глыбокая пашана да ўсіх беларусаў, якія імкнуцца да дэмакратыі, клапоцяцца пра будучыню свайго народу, адстойваюць правы чалавека і будуюць стабільную эканамічную сыстэму.

У Звароце, у прыватнасьці, гаворыцца: «Польшча... жадае й надалей утрымліваць дабрасуседзкія адносіны зь Беларусьсю, зацікаўленая ў вяртаньні дэмакратычных інстытуцыяў на Беларусь, узмацненьні нацыянальнага сувэрэнітэту Беларускай дзяржавы. Існаваньне незалежнай, сувэрэннай і стабільнай Беларусі – у інтарэсах Эўропы».

Сэйм выказаў асаблівую маральную падтрымку Вярхоўнаму Савету 13 скліканьня й запатрабаваў вызваленьня дэпутатаў У.Кудзінава і А.Клімава з-за кратаў.

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК друку й пошты (па матэрыялах Радыё Свабода)

НАПЯРЭДАДНІ СЛЫННАЙ ДАТЫ. ГІСТАРЫЧНАЯ ДАВЕДКА

«Скарбы ўсялякія забраўшы, усё агнём спалілі і да шчэнту спустошылі»

Такі запіс пакінуў у гістарычнай кроніцы вайны Расеі супраць Рэчы Паспалітай, якая доўжылася з 1654-га года па 1667-ы, тагачасны занатоўца падзеяў. На гэтай вайне ад войскаў маскоўскага цара Аляксея Міхайлавіча найбольшае гора дасталося ўсходнім землям Каралеўства: Невелю, Полацку, Мсьціславу, Магілёву... Ды гэта, уласна, і было мэтай чарговай інтэрвэнцыі Масковіі на захад – спыніць дзяржаўнае разьвіцьцё суседзяў-«братоў», адарваць Беларусь ад Эўропы, падначаліць працавіты, таленавіты яе народ сваім азыяцкім парадкам. Гэта магчыма было зрабіць толькі адным шляхам: зьнішчэньнем. Такая, як бы цяпер сказалі, альтэрнатыва ніколі не засмучала Маскву. Трынаццацігадовая вайна прынесла жахлівыя вынікі: на Беларусі было зьнішчана больш паловы насельніцтва, асабліва пацярпелі гарады – у некаторых, як Полацак, было забіта 93 адсоткі жыхароў.

...Стала ціха–ціха на ўсёй нашай зямлі? Ненадоўга. Хутка патрыярху маскоўскаму Нікану давядзецца прамовіць на адрас беларусаў новыя праклёны, што на ўсе часы пакрылі расейскую царкву ганьбай, а для нас гучаць патрыятычнай музыкай.

Праклёны патрыяршыя былі адрасаваныя магілёўцам, якія 1 лютага 1661 года ўзьнялі народнае паўстаньне супраць узбройных акупантаў, якіх налічвалася ў зруйнаваным горадзе да 7 тысячаў чалавек. Нахабныя заваёўцы паводзілі сябе ў горадзе «адпаведным» чынам: марадзёрылі, гвалцілі, зьбівалі й зьдзекаваліся. (Няправым пераможцам заўсёды неабходны кураж, каб суцішыць сумленьне).

Гістарычныя сьведчаньняў аб дэталях, падрабязнасьцях паўстаньня засталося ня так шмат. Аднак вядома, што паўстаньне, хаця ўзьнялося стыхійна, пасьпяхова рыхтавалася ў таямніцы. Ворагам, пры наяўнасьці паўсюдна «сваіх» людзей, не ўдалося пра гэта дазнацца. Паўстаньне, такім чынам, выконвала загадзя распрацаваны дэталёвы плян, кожны жыхар ведаў, што і як трэба рабіць, «калі пачнецца». Дэталёвая падрыхтоўка і адсутнасьць здрады разам з мужнасьцю і самаахвярнасьцю нашых продкаў сталіся асноўнымі чыньнікамі слыннай Лютаўскай перамогі. Акупацыйны атрад расейцаў быў разбэроены, горад стаўся вольным. Кіраўнік паўстаньня магілёўскі бурмістар Язэп Левановіч, урачыста прыняты Каралём, атрымаў зь ягоных рук ня толькі асабістыя ўзнагароды й вайсковыя адзнакі, але і новы магілёўскі Герб – захаваны да нашых часоў (!), новую пячатку, адпаведныя прывілеі. Многія магілёўцы атрымалі шляхецтва.

На жаль, гэтая перамога продкаў ня сталася гарантыяй вольнасьці краіны. Расея яшчэ неадноймы ўзнаўляла ваенныя напады на Беларусь. Не зьмірылася яна, як мы бачым, з нашай незалежнасьцю й да сёньня...

Гісторыя, як і жыцьцё, працягваецца. Яна можа быць скончаная для народа, калі перарвецца памяць пакаленьняў, абарвецца эстафэта патрыятызму, зьнікне сувязь вартасных пачуцьцяў. Тады ні нас, ні Беларусі ня будзе.

Хто будзем мы? Чым станецца краіна? Такія даты, як Першае лютага 1661 года, прымушаюць задумвацца аб гэтым адказна і шчыра.

P.S. Ад рэдакцыі. У мінулым годзе шэраг грамадзкіх арганізацый Магілёва зьвярнуліся ў гарвыканкам з прапановай разгледзець магчымасьць перайменаваньня цэнтральнай плошчы горада (якая носіць зараз імя Леніна) ў плошчу імя Язэпа Левановіча. Адказу на сваю прапанову рупліўцы не атрымалі.

Дзяцей падмануць можна. Але яны некалі стануць дарослымі...

У Магілёве ўтвораны аргкамітэт і зацьверджаны рабочы плян падрыхтоўкі і правядзеньня «зьлёта ўдзельнікаў Вахты Памяці», прысьвечанага 15-годзьдзю «Ганаровага Паста Памяці загінуўшых за Айчызну». Пляную́цца мітынг, сустрэча-канцэрт, канфэрэнцыя. Запрашаюцца дэлегацыі, выпрацоўваюцца памятныя сувэніры, буклеты, афішы й г.д. Каштарыс выдаткаў будзе немаленькі.

Колькі-ж дзетак за 15 гадоў у сьпякоту й холад, летам і ўзімку, пасьля чарнобыльскіх дзён пад радыяцыйным паветрам выкарыстоўваліся дарослымі для нікому не патрэбнай справы?! На пачатку 90-х савецкую вахту як быццам адмянілі, на парозе адчувалася дыханьне дэмакратыі. Аднак хуценька ўсё вярнулася назад. І зараз дзеці стаяць «на ганаровым пасту» каля помніка тым, хто разбураў беларускія Крыжы, нішчыў веру і забіваў нашую свабоду. Ды й сваю свабоду таксама. Паглядзіце, якія страшэнныя «этапы вялікага шляху» горда адлюстраваныя на каменных старонках побач з «вечным агнём». Яны сапраўды вартыя памяці. Але не такой.

Н. АКТ

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

Чаму зьнікла TV POLONIA

Шмат хто з нашых чытачоў станоўча ўспрыняў зьяўленьне на 2-м гарадзкім тэлеканале праграмаў польскага тэлебачаньня TV POLONIA. У рэдакцыі мы абмяркоўвалі відавочнае адрозненьне гэтых перадачаў ад маскоўскіх, аддаючы ім перавагу ў такіх катэгорыях як густ і разнастайнасьць, культура і прафэсіяналізм. Для «ТМ» было асабліва цікава назіраць за тым, як польскія журналісты падаюць навіны й аналітыку. Безумоўна, што іхныя якасьць і агульны настрой адлюстроўваюць патрабаваньням сёньняшняга польскага грамадзтва. Дастаткова сказаць, што ў спэцыяльнай перадачы, прысьвечанай аналізу дачыненьняў Польшчы з Эўропай, былі прадстаўлены ўсепольскі рэйтынг самых станоўчых і адмоўных грамадзкіх працэсаў. На першым месцы у «добрым» сьпісе – хуткае далучэньне краіны да структураў Эўразьвязу і NATO, у «благім» – недасканалая рэформа службаў аховы здароўя. Хто скажа, што паляк ні ня маюць рацыі? Нармальная рэакцыя свабодных людзей... У іншай перадачы, прысьвечанай эканоміцы, аглядальнік нагадаў пра тое, што яшчэ дзесяць гадоў таму сярэдні заробак у Польшчы складаў 10 $, а паліцы крамаў былі пустыя...

Што менавіта напалохала гарвыканкамаўскіх ідэёлягаў, ці то польская мова, ці то зьмястоўнасьць перадачаў – невядома. Аднак дакладна вядома тое, што кіраўніцтву 2-га тэлеканалу было выказанае адпаведнае «пажаданьне», а на Палыкавічы пайшла прамая каманда: спыніць трансьляцыі!

Калі ўявіць, што Беларусь аднязначна і канчаткова пойдзе ў накірунку, што пазначаны нашай уладай (а мясцовая – толькі люстэрка вышэйшай), адзінае, што застанецца глядзець людзям – гэта варыяцыі сёньняшняга БТ. А вы ведаеце, што гэта такое.

Уласная інфармацыя

Прызнаньне палкоўніка свайму народу

9 тысяч цяжкіх злачынстваў было зафіксавана ў нашай вобласьці ў мінулым годзе.

Але ўзровень злачынстваў мог быць меншым. Гэта вынікае з заявы кіраўніка абласной міліцыі палкоўніка Апанасевіча. Займацца сваёй справай людзям у пагонах было летась асабліва цяжка. Праўда, ён не патлумачыў дакладна – чаму. Зробім свае высновы.

Увагу міліцыянтаў адцягвалі гучныя справы Старавойтава і Лявонава, якія насамрэч «палітыка», а не крымінал. А яшчэ мела месца напружаная барацьба з вывазам тавараў праз усходнюю мяжу. Сотні міліцыянтаў замест вышуку крымінальнікаў дзяжурылі на дарогах, іншыя рабілі налёты на «цыгарэтных» бабулек або выступалі сьведкамі ў судах з нагоды перасьледу апазыцыянэраў.

У выніку за мінулы год не раскрыта ніводнага заказнога забойства, хутка нарастае колькасьць справаў па незаконным абароце наркотыкаў, не спадае хваля маладзёвых і пабытовых праваапарушэньняў.

Кроніка
Сымона ГЛАЗШТЭЙНА

Дзе ён, тлусты-тлусты слой шакаляду

20 тысячаў рублёў выдаткоўваюцца зь бюджэта на тыднёвае харчаваньне школьніка. І гэтая зьдзеклівая лічба – ня жарт, а сапраўдная рэчаіснасьць.

Многія ведаюць па сваіх дзецях, а астатнія ня сьмейцеся – за такія грошы дзецям можна выдаць на дзень усяго 25г батона, 50г катлет альбо 25г рыбы й стакан кампоту. Дужа разумныя кіраўнікі гарадзкога гандлю раяць вучням пераходзіць зь мяса на гароднiну і сокі. Так бы мовіць, даеш вегетарыянства ў школы! Маўляў, і таньней, і больш карысна! У дзіравым бюджэце больш грошай няма, у бацькоў таксама. Апошнія мусяць даплочваць па 50 тысячаў, але ў большасьці на гэта не хапае сямейных даходаў. Таму нават мізэрную «пайку» сёньняшняй школы спажываюць па поўнай праграме толькі 7 тысячаў навучэнцаў з пяцідзесяці.

Кроніка
Сымона ГЛАЗШТЭЙНА

Сьведчыць прэзыдэнцкая газэта

Калі ўзровень жыцьця ў нас і, напрыклад, у Прыбалтыцы параўноўваюць незалежныя выданьні (зразумела, не на карысьць Беларусі), то гэта абвяшчаецца прэзыдэнцкімі служкамі як скажэньне фактаў ці што-небудзь падобнае. Але здараецца, што і прапрэзыдэнцкія выданьні дапускаюць такія «праколы» (ды і як іх не дапусьціць, калі яны прэзь любую шчыліну бачныя).

21 студзеня «Звязда» надрукавала невялікі матэрыял Валяньціна Жданко пра двух стрыечных братоў, якія ў часы СССР марылі купіць аўтамабіль і зьбіралі грошы. Калі назьбіралі па дзесяць тысяч рублёў і мара вось-вось павінна была ў кожнага ажыцьцявіцца, СССР развалiўся. А наступная інфляцыя «зьела» абодва ўклады.

Што ж у братоў з укладамі цяпер? А па-рознаму. Справа ў тым, што яны жывуць у суседніх вёсках, але ў розных дзяржавах. Таму, хто жыве ў Літве, дзяржава пералічыла сёньня ўклад па курсе: адзін савецкі рубель роўны аднаму літу. 10 тыс. літаў – гэта 2,5 тыс. даляраў, чаго хапае, каб купіць прыстойны, хаця й ня новы, аўтамабіль.

Таму ж, хто жыве ў Беларусі, прапануюць пачакаць некалькі год. І калі ён урэшце дачакаецца свае чаргі, то атрымае за 10 тыс. савецкіх рублёў кампэнсацыю некалькімі мільёнамі, якіх, магчыма, хопіць на пакупку патрыманага ровара.

Вось такая арытмэтыка! Зважай, беларус!

Прачытаў і пераказаў
М.БУЛАВАЦКІ

Гэты стогн у нас песьняй завецца!

Перад Новым годам газэта «Имя» абвясьціла конкурс віншаваньняў беларускаму прэзыдэнту. Перамогу і прыз (скрыню піва і дзесятак яек, курыных) атрымаў беспрацоўны магілёвец Міхась Булавацкі. Яго віншаваньне «Баця! Хваця!» было самым кароткім і, на думку рэдакцыі газэты, самым выразным. У ласкавай форме (куды ўжо ласкавей!) віншавальнік зьвярнуўся да прэзыдэнта на яго чыстай мове і выказаў шчырае пажаданьне чытачоў газэты і рэдакцыі. Пачуй, прэзыдэнт!

З кім расьпіў пераможца скрыню піва пад крутыя яйкі, – нам невядома.

Уласная інфармацыя

Замест настаўніцкіх зарплатаў

Зайшоў у Магілёўскі Дом Саветаў і... асьпяпнеў. Ва ўсю ідуць працы па аздабленьню інтэр'ераў натуральным камянём: мармурам ці гранітам! І гэта ў той час, калі па ходніках Магілёва – абласнога цэнтру – немагчыма прайсьці з-за калдобінаў. Жанчыны вымушаныя насіць замену мадэльнага абутку, нешта кшталту «гарнальжных ботаў».

Адкуль, зь якога бюджэту ўзяліся грошы на такую раскошу? У горадзе дырэктары школ паміж сабой пабрацку кідаюць жэрабя – якая школа будзе атрымоўваць грошы. Мадыкам плоцяць выключна напрыканцы месяцу, калі інфляцыя памяншае грошы амаль напалову. Можа, гарвыканкаму падкінула воблсаьць? Дык ці ўсе калгасьнікі атрымалі свае кроўныя за сумленную працу?

Зразумела, што ні я, ні хто іншы ня супраць таго, каб будынак улады выглядаў добра. Але як быць з вышэйназванымі фактамі? Прыярытэты павінны быць больш прыстойнымі. Паклапаціліся бы лепш аб тым, каб належным чынам адрамантаваць хаця б адзін кінатэатр у горадзе.

Н. АКТ

Памяць: Імгненьні й Час. З фотаархіва © І А Р.

• *Магілёў. Савецкая плошча. Люты 1990 г.*
Міхась Булавацкі, Сяргей Габрусеў, Васіль Лявонаў

Васілю Старавойтаву пагражае сьмерць за кратамі

Суд над Васілём Старавойтавым пераўтварыўся ў цынічнае забойства старога і нямоглага чалавека, – лічыць ягоны грамадзкі абаронца, вядомы адвакат Гары Паганяйла.

Экс-старшыня АТ «Рассвет» Васіль Старавойтаў утрымліваецца пад вартаю ўжо 15 месяцаў. За гэты час ягонае здароўе значна пагоршылася, пад пагрозай жыцьцё. У 77-гадовага арыштанта, інваліда 2 групы, шмат цяжкіх захворваньняў – сухоты лімфавузлоў, пахавая-цягліцавая грыжа і г. д. Дайшло да таго, што ў судовую залю яго заносяць пад рукі два міліцыянты, кладуць за краты, а потым у беспрытомнасьці выносяць назад.

Эксперт суда, псыхіятар 1-ай катэгорыі Валеры Буданаў зьвярнуў увагу судзьдзяў на ўзрост і скрайнюю псыхічную зьнясіленасьць Старавойтава, які ня можа адэкватна ўспрымаць працэс і адказваць на пытаньні. Але суд прыняў да разгляду патрэбнае яму мэдыцынскае заключэньне, зь якога вынікае, што Старавойтаў здаровы і можа ўтрымлівацца пад вартай. На думку адваката, працэс набывае абвінавальны ўхіл і суправаджаецца шматлікімі парушэньнямі. «Падобныя адносіны да чалавека, віна якога пакуль не даказаная, можна кваліфікаваць хіба што як наўмыснае забойства», – заўважыў сп. Паганяйла. Ён заклікаў міжнародную супольнасьць абараніць жыцьцё Старавойтава і аказаць уціск на беларускія ўлады.

Сяржук ІВАНОЎСКІ

У Крычаве шмат апазыцыянэраў

Нечаканыя вынікі сацыялягічнага дасьледваньня, праведзенага ў Крычаве мясцовай асацыяцыяй «Гуманітарная ініцыятыва», сьведчаць: у нашым каралеўстве крывых люстэркаў людзі пачынаюць паціху разьбірацца. І адыходзяць ад падтрымкі сёньняшняга рэжыму.

Апытана было крыху больш за 100 чалавек. У выніку аналізу анкетаў высьветлілася наступная карціна. Прыкладна 30% рэспандэнтаў лічаць, што адказнасьць за сёньняшні эканамічны крызіс ляжыць на прэзыдэнце і ўрадзе. 24% зьвязваюць усе беды з крызісам у Расеі. 6% бачаць ворагаў сярод беларускай апазыцыі і краінаў захаду. Пэўна, тыя ж 6% мяркуюць, што вырашыць сёньняшнія праблемы можна, калі забараніць апазыцыйныя партыі. Выйсьце з крызісу большасьць (31,5%) бачыць у эканамічных рэформах. 25% лічаць, што гэтаму паспрыяе адстаўка Лукашэнкі, каля 20% ускладаюць надзеі на аб'яднаньне з Расеяй.

Безумоўна, прыведзеная карціна патрабуе пэўнае «папраўкі». Але відавочна, што ў грамадзтве ўрэшце высьпяваюць тыя масавыя сілы, якія будуць здольныя вырашыць праблему «аднаго чалавека». Яны яшчэ не прэвалююць, яны яшчэ не набылі тую моц, калі зь ёе ўзьдзеяньнем будуць лічыцца. Але, магчыма, іх час ужо блізкі.

Іван ЗАСАДА

ПРЫВАТНАЯ ГІСТОРЫЯ

«Прашу палітычнага прытулку...»

(Развважаньні няспраўджанага эмігранта)

Зараз ужо не скажу, што канкрэтна падштурхнула мяне да гэтага кроку. Ведаю толькі, што рашэньне застацца, як і рашэньне вярнуцца, прымаў я сам. Кожнаму не атручанаму прапагандай чалавеку зразумела, у якой сытуацыі знаходзіцца нашая краіна. Агульная крыза, мізэрныя заробкі, палітычны перасьлед... Калі-небудзь гэта ўсё настолькі надакучвае, што чалавек пачынае імкнуцца ў лепшы сьвет, імкнецца пазбавіцца таго лёсу, які яму рыхтуюць.

Гісторыя гэтая пачалася ў сьнежні мінулага году. Цягніком Менск-Варшава я пераехаў беларуска-польскую мяжу. Ехаў у Польшчу па асабістых справах ды на Каляды. Праз два дні вырашыў не вяртацца дадому і прасіць палітычнага прытулку.

Яшчэ на мяжы, падчас звычайнага «шмону», я пачуў знаёмае пытаньне: «Чаму вы запоўнілі дэклярацыю па-беларуску?» «Ну, таму, што я беларус». «А можа вы член БНФ?»...

Мая «эміграцыя» пачалася з пошукаў у Варшаве бюро па справах прытулку. Там аказалася поўна народу, у асноўным гэта былі армяне. Я дарэмна пытаўся ў іх, хто апошні. Ня ведаю, чым бы гэта скончылася, калі б мне не дапамог адзін былы грамадзянін Расеі. Ён растлумачыў, што ніякай чаргі тут няма, а мая задача – прарвацца да акенца й зрабіць так, каб супрацоўнікі бюро захацелі са мной размаўляць. Дарэчы, гісторыя гэтага эмігранта падалася мне даволі цікавай. Перад самым распадам СССР ён зь сям'ёй выехаў у Польшчу на працу. Выкладаў ангельскую мову ў прыватнай школе. Калі скончыўся тэрмін дзеяньня ягонага пашпарту, паехаў у расейскую амбасаду, каб яму зрабілі новы. Але атрымаў адказ, што для гэтага яму трэба вярнуцца ў родны Омск. Спрабаваў атрымаць від на жыхарства без пашпарту, але дарэмна. Па вяртаньні ў Расею адразу быў узяты на ўвагу ворганамі ФСБ, як магчымы польскі шпіён (!) Калі ўсё-ж здолеў выехаць, атрымаў у Польшчы прытулак.

...За некалькі дзён змаганьня з натоўпам у бюро я ўсё-ж прадраўся да акенца й заявіў: «Я грамадзянін Беларусі, прашу палітычнага прытулку». Чыноўніца забрала мой пашпарт, і ў хуткім часе я ўжо даваў інтэрвію, якое доўжылася больш за чатыры гадзіны.

Потым была сустрэча Новага году разам зь сябрамі, сярод якіх былі й беларусы. Мабыць, таму я не адчуваў настальгіі. Але-ж хутка захлынулі ўспаміны. Глядзеў на прыгажосьць польскіх старажытных гарадоў, на палацы й плошчы, а бачыў родны Магілёў, Менск, 80-я ўгодкі БНР, 10-годзьдзе Фронту, ўсё тое, чым я жыў, ува што верыў... Так, пасьля двухтыднёвага чаканьня адказу на просьбу аб прытулку я пачаў думаць пра вяртаньне. Напісаў адпаведную заяву, пацьвердзіў яе па тэлефоне, і пачаў зьбірацца.

Цяпер, пасьля свайго вяртаньня, з упэўненасьцю магу сказаць, што ўжо ніколі не пакіну Беларусь, незалежна ад палітычнай сытуацыі. Больш таго, буду адрайваць людзям эміграваць, нават калі ў іх для гэтага будуць усе падставы. Бо адна справа, калі ты зьяджаеш на часовы побыт, а зусім іншая, калі – назаўсёды. Я гэта ўжо выразна адчуў на сваёй скуры.

Сяржук МАГІЛЕВІЧ

Падарожныя замалёўкі

ТРУСКАВЕЦ

Я быў па справах у Трускаўцы. Многія згадаюць невялічкі горадок, які славіцца сваёй адмысловай вадою з паэтычнай назваю «Нафтусі».

Мой прыезд супаў зь вельмі шануемым у Заходняй Украіне сьвятам – днём сьвятога Мікалая. На яго дзецям падкладваюць пад падушку падарунак, аб якім яны марылі цягам году. Мой украінскі сябра, кіраўнік грамадзкай арганізацыі «Фонда відродження України» ў Трускаўцы, мае дачыненьне да царквы, дапамагае ў працы парахвіі. Ён прапанаваў мне прысутнічаць на літургіі. Я пагадзіўся й наступным ранкам мы накіраваліся ў невялічкі пасёлак, што побач Трускаўца.

Царква таго мястэчка невялікая па памерах, разы ў два меней за магілёўскі сабор Трох сьвяціцеляў. Нутраныя аздабленчыя працы яшчэ не закончаныя. Але мяне цікавіла не аздобленьне, а найперш – наведнікі царквы. Сярод тых, хто прыйшоў на літургію, было багата моладзі, дзяцей. Сьвятар і ўсе парахвіяне размаўлялі на роднай мове. Праз нейкі час я адчуў няўцямнае пачуцьцё, аднак з чым яно было зьвязанае, зразумеў пазьней.

Пасьля заканчэньня «афіцыйнае» часткі сьвятар зьвярнуўся да людзей з простымі й зразумелымі словамі. Ён пералічыў усіх сваіх памочнікаў зь ліку парахвіянаў, падзякаваў іх за дапамогу, якую мае цягам усяе сваёй службы ў гэтым месцы. Потым запрасіў бліжэй да сябе дзяцей і тыя прамаўлялі вершы ў гонар Мікалая. Кожны атрымаў з рук сьвятара пакуначак цукерак.

Падчас службы сьвятар зьвярнуўся да людзей, што запоўнілі царкву, з просьбаю падыйсьці бліжэй да амбону, каб даць магчымасьць увайсьці ўсім жадаючым, што стаялі ля ўваходу. І неяк пакрысе прыйшло ўсьведамленьне таго пачуцьця, якое ўзьнікла напачатку. Яно тычылася атмасфэры сямейнасьці, якая панавала ў царкве, нібы тут прысутнічала адна вялікая сям'я! Сапраўды, у атмасфэры любові й узаемапавагі сьвятлела ў душы. Я злавіў сябе на думцы, што спрабаваў прыпомніць альбо ўявіць нешта блізкае да гэтага ў рускай праваслаўнай царкве дзе-небудзь у Беларусі... Мне падаецца. што адным з чыньнікаў той сьветлай і цёплай атмасфэры была – зразумелая ўсім – МОВА літургіі й звароту да людзей сьвятара.

ВІЦЕБСК

Першае ўражаньне.

Мінулымі выхаднымі я быў у Віцебску, дзе браў удзел у сэмінары па праблемах свабоды слова ў Беларусі. Сэмінар ладзіла Беларуская асацыяцыя журналістаў пры падтрымцы Расейскага Фонда абароны галоснасьці. Аднак я распавяду не пра сэмінар.

Па колькасьці жыхароў горад такі-ж як і Магілёў. Я раней быў некалькі разоў тут, але праездам. Вядома-ж, я ня мог мець уяўленьня пра горад, ягоны дух.

Я прыехаў у Віцебск пасьля апоўначы, пасяліўся ў аднайменным гатэлі. Недзе праз гадзіны дзьве да мяне ў нумар засяліўся сусед, журналіст з Гародні, Сяржук. Раніцою, пасьля сьняданку, мы вырашылі паглядзець на кошты ў крамах і разнастайнасьць прадуктаў. Першае ўражаньне ад гораду (якое потым узмацнілася): Віцебск мае сваю энэргетыку, якая розьніцца ад іншых цеплынёй, дабрынёй, калі можна мовіць так пра горад.

Сустрэчы.

Перад абедам мы мелі вольную гадзіну й вырашылі прагуляцца па вулачцы, якую ўгледзелі падчас візыты ў рэдакцыю газэты «Віцебскі кур'ер». Вулачка прывабіла сваёй гістарычнасьцю, яна пачыналася ад будынку Ратушы й падымалася ўгару. Мы рухаліся паволі ўздоўж будынкаў, аглядалі іх, чыталі надпісы на памятных шыльдах. На адным з перакрыжаваньняў Сяржук угледзеў у тым баку, куды вёў завулак, што перасякаў вуліцу, стэлу. Мы падыйшлі бліжэй. Гэта быў помнік героям вайны 1812 года. Непадалёк я заўважыў будынак з чырвонай цэглы, а побач зь ім – стэнд з надпісам «Музэй Марка Шагала». У нашыя пляны ўваходзіла наведваньне музэю й раней нам паведамілі, што ён непадалёк. Атрымалася, што нас прывяла да яго якаясьці сіла.

Па другі бок ад стэлы стаяў будынак, які таксама мог быць музэем. Мы накіраваліся да яго. На сьцяне месьціліся дзьве бронзавыя дошкі з напамінам пра дзейнасьць у ім рэўкама РСДРП і візыту Калініна. Што знаходзіцца цяпер у гэтым будынку – было таямніцай. Мы пайшлі вакол, бо спадзяваліся патрапіць у «музэй» з другога боку. Насустрач нам ішла маладая пара. Мы запыталіся пра гэты дом.

– Тут месьціцца КГБ, – адказаў мужчына.

– А мы палічылі – музэй...

У працяг нашае дыскусіі адносна захаваньня падчас вайны стэлы Сяржук спытаў пра час яе пабудовы.

– Яна адноўлена пасьля вайны, у наш час. Пасьля вайны ад горада засталося 20 хатаў і 126 жыхароў.

Мы падзякавалі маладога чалавека, а самі абмяняліся думкамі наконт ягонае дасьведчанасьці ў гісторыі горада.

У музэй я пайшоў адзін, бо Сяржук меў іншыя справы. Акрамя мяне ў музэі былі дзьве маладыя пары студэнтаў і маладая жанчына з сынам гадоў сямі. Пасьля агляду экспазыцыі я трохі паразмаўляў з наведвальнікамі й супрацоўніцай музэю. Мы сыйшліся на тым, што гэтае мастацтва вельмі прыцягальнае. Дарэчы, па колькасьці наведнікаў музэй Марка Шагала ў горадзе лідыруе. Сярод беларусаў большыню наведнікаў складае моладзь, сярод замежнікаў – людзі сталага веку.

Я падзячыў суразмоўцаў і выйшаў з музэю. Часу да адыходу цягніка было дастаткова каб пехатою дайсьці да вакзала. Я рашыў яшчэ раз павольна прагуляцца, каб зноўку адчуць цеплыню й дабрыню гэтага горада, які, шчыра прызнаюся, уразіў мяне.

Валадар ЦУРПАНАЎ

Праграма тэлебачаньня з 1 лютага па 7 лютага

•• Понедельник, 1 февраля ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 Телебарометр.
9.40 "Сегодня с вами..."
10.05 Здоровье.
10.30 Усадьба.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.05 Теленавигатор.
12.25 Музыка без границ.
13.10 К.Денев и М.Пикколи в мистической драме "Генеалогия преступления" (Франция).
15.15 "Приключения Шерли Холмс" (Канада).
15.40 Видеокурс французского языка.
16.05 ТВ — школе.
16.25 Мультфильм.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.10 "А музыка звучит..."
17.40 "Каложская церковь". Док. фильм.
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 Политические диалоги.
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
21.55 "Зеленая студия".
22.15 Е.Урбанский в худ.фильме "Чистое небо".
0.00 Криминальная хроника.
0.05 Белорусский хит-парад.
0.20 Третий тайм.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.15 Здоровье.
9.45 Поле чудес.
10.40 "Странная птица". Мульт-фильм.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Мультсериал "Каспер, который живет под крышей".
14.35 Мультфильм.
14.55 Звездный час.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Эти забавные животные.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Программа "Мы".
18.45 Новая версия сериала "Вечный зов".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 "Охотники за сновидениями".
21.45 Взгляд.
22.30 Новость дня.
22.45 "Пять вечеров". Худ. фильм.

"РОССИЯ"
6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.10 Вести.
15.20 Мультфильм.
15.30 "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.00 Компьютер.
17.20Худ. фильм. "Гонки по вертикали". 1-я серия.
18.30 Дежурная часть.
18.40 История одного события.
19.40 Подробности.
19.50 Любовь с первого взгляда.
20.25 А. Захарова и А. Соколов в комедии "Невеста из Парижа".
22.00 "Жара в Лос-Анджелесе".
22.50 Дежурная часть.
23.40 Автомотоспорт.

"КУЛЬТУРА"
7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Приключения Тома Сойера". Худ. фильм.
8.45 Поклонникам Терпсихоры.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Ночи и дни". 8-я серия.
9.55 Рядом с тобой.
10.15 "А прошлое кажется сном..."
10.45 "И минул год..." Памяти Алеся Адамовича.
11.40,12.45 А.С.Пушкин. "Евгений Онегин". Литературно-музыкальный спектакль.
12.30 "Без визы".
13.29 Азбука.
13.45 "15-й подъезд".
14.10 "Бернард Шоу". Передача 1-я.
15.05 "Арабелла".
15.35 "Лукоморье".
15.55 "Омоним". О проблемах русскоязычных писателей в Израиле.
16.25 "2003".
16.30 "Кумиры". В.Гафт.
17.05 Мир авиации.
17.30 Театр "Модерн".
17.45 Академик Б.Раушенбах. Часть 1-я.
18.10 Ф.Мендельсон. Концерт для скрипки и фортепиано с оркестром.
18.45 Боярский двор.
19.15 Чудо-сказка.
19.29 Азбука.
19.50 "Сны сталкера". Док. фильм.
20.45 После новостей...
21.05 "Ночи и дни". 8-я серия.
21.55 "Рассказы старого сплетника". Передача 1-я. "Екатерина Максимова в Петербурге".
22.21 Кремлевские няньки.

НТВ
6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Ее звали Никита".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Вчера в "Итогах".
10.15 Куклы.
10.30 Итоги. Ночной разговор.
11.30 "Открытая книга".
13.25 "Моя последняя мечта будет о вас..." Заключительная серия.
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Захватчики" (США).
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ
12.05 Пунктир.
12.35 ДАО.

"МОГИЛЕВ-1"
17.30 "Большой кайф,или Приключения в Новом Орлеане".
18.15 Мультфильмы.
18.40 Бобруйский вариант.
19.00 Тяжелый день.
19.30 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Офицеры". Худ.фильм.
23.10 День области.
23.20 "Соседняя комната ". Детектив.

2 КАНАЛ
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30, 21.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Клуб "Белый попугай".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.40 Комедия "Матильда".
23.20 Спортивная программа.

•• Вторник, 2 февраля ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.30 "Все дело в шляпе".
9.55 Мультфильм.
10.10 "Сегодня с вами..."
10.35 "Возвращение мастера". Художник Юрий Пен.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.05 Третий тайм.
12.35 "А музыка звучит..."
13.15 "Мисс "Силач-98".
14.00 Туробъектив.
14.25 Бездельник.
15.15 "Приключения Шерли Холмс" (Канада).
15.45 Видеокурс английского языка.
16.10 ТВ — школе.
16.40 Слово Митрополита Минского и Слуцкого, Патриаршего экзарха всея Беларуси Филарета по поводу Синода православной церкви.
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
17.35 Гости в дом.
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 "Алло, "Событие". Прямая линия.
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Хотите — любите, хотите — нет". Худ. фильм.
23.15 Криминальная хроника.
23.20 Белорусский хит-парад.
23.25 Музыкальный салон. Муслим Магомаев.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.15 Взгляд.
10.00 Смехопанорама.
10.30 Футбольное обозрение.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Каспер, который живет под крышей".
14.35 Мультфильм.
14.50 Счастливый случай.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Тема.
18.45 "Вечный зов".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Эпопея Юрия Озерова "Ангелы смерти".
22.35 Эдвард Радзинский. "Как стать Наполеоном". Часть 1-я.
23.15 Новость дня.

"РОССИЯ"
6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.10 Вести.
15.15 Сказочный полдник.
15.30 "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.00 Компьютер.
17.20 "Гонки по вертикали". 2-я серия.
18.30 Дежурная часть.
18.40 История одного события.
19.40 Подробности.
19.50 "Аншлаг" представляет.
20.25 Б. Ланкастер и М. Йорк в фантастическом триллере "Остров доктора Моро" (США).
22.15 "Пси фактор".
23.10 Вести.
23.40 Дежурная часть.

"КУЛЬТУРА"
7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Сны сталкера". Док. фильм.
8.20 "Прилетит золотая пчела". С.Шервинский.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Ночи и дни". 9-я серия.
9.55 Поклонникам Терпсихоры.
10.05 Женщины в жизни И. Бунина.
11.00 Мир авиации.
11.40 Ключи серебряные.
12.10 У.Шекспир - Персел. "Буря". Телеверсия спектакля.
13.25 Живое дерево ремесел.
13.29 Азбука.
13.45 "Из концертного зала". П.Коган.
14.10 "Бернард Шоу". Передача 2-я.
15.05 "Арабелла". Часть 2-я.
15.35 "Лукоморье".
15.55 "Время, портреты, судьбы". Денис Давыдов.
16.10 "Открытие таланта".
16.40 Академия спорта.
17.05 "2003".
17.10 Ортодокс.
17.30 Ноу-хау.
17.40 Академик Б.Раушенбах. Часть 2-я.
18.05 Памяти А.Юрлова.
18.25 "Документ-панорама".
19.10 Чудо-сказка.
19.29 Азбука.
19.50 Метаморфозы Юрского периода.
20.45 После новостей...
21.05 "Ночи и дни". 9-я серия.
22.00 "Царица муз и красоты". З.Волконская. Передача 1-я.
22.45 Музыкальный экспромт.

НТВ
6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Герой дня без галстука.
9.40 "Чистосердечное признание".
10.05 Своя игра.
10.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
11.30 "Открытая книга".
13.30 "Скорая помощь".
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Захватчики" (США).
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ
12.05 Тяжелый день.
12.30 Бобруйский вариант.
12.50 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"
17.30 "Большой кайф, или Приключения в Новом Орлеане".
18.15 Катастрофы и войны недели.
18.40 Мультфильм.
19.00 Служба ваших забот.В студии начальник УВПС Могилевской области И.Климчинский.
19.40 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Гараж".Комедия.
23.15 День области.
23.25 "Быстрее молнии". Триллер.

2 КАНАЛ
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Муз. антракт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Удивительные истории".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Высокая мода.
21.40 С.Сталлоне в фильме "Бунтарь".
23.05 Спортивная программа.

•• Среда, 3 февраля ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.00 Новости.
8.15 "Алло, "Событие".
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 Мультфильм.
10.15 Видимо-невидимо.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.05 Компьютерный полигон.
12.25 Зорная ростань.
13.10 А.Балтер в худ.фильме "Последний визит".
14.25 "Рожденный для поэзии". Жизненная и творческая судьба А.Кулешова.
15.15 "Приключения Шерли Холмс" (Канада).
15.40 Видеокурс французского языка.
16.05 "5 х 5".
16.35 Педагогический экран.
17.10 "А музыка звучит..."
17.35 "Судьба моя и надежда",
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 "Сегодня с вами..." Начальник управления МВД РБ по незаконному обороту наркотиков полковник милиции Анатолий Бурий.
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 А.Сорди в худ.фильме "Я и Катерина" (Италия).
23.50 Криминальная хроника.
23.55 Белорусский хит-парад.
0.10 Королевская охота.
0.40 Волейбол. Лига чемпионов. Женщины."Амкадор" (Минск) — "Конкордия" (Люцерн, Швейцария).
1.10 Темная комната. Дайджест.

ОРТ
8.00, 11.00 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.15 Тема.
10.00 В мире животных.
10.35 Мультфильм.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Каспер, который живет под крышей".
14.35 Мультфильм.
14.50 Зов джунглей.
15.15 Детские анекдоты.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Человек и закон.
18.45 "Вечный зов".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 М. Рурк в боевике "Красавчик Джонни".
22.30 "Как быть Наполеоном". Часть 2-я.
23.15 Новость дня.

"РОССИЯ"
6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.10 Вести.
15.20 Мультфильм.
15.30 "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.00 Компьютер.
17.15 "Гонки по вертикали". 3-я серия.
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.50 Сам себе режиссер.
20.25 В. Гафт и Н. Русланова в иронической комедии "Свободен, я ничей".
22.00 "Закон и порядок".
22.55 Дежурная часть.
23.40 Автошоу.

"КУЛЬТУРА"
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.15 "Ночи и дни". 10-я серия.
10.10 "Документ-панорама".
10.50 Ноу-хау.
11.05 Образ жизни.
11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
11.40 "Сильфида". Королевский Датский балет.
12.55 И.С.Тургенев. "Накануне".
13.10 За околицей.
13.29 Азбука.
13.45 "Без визы".
14.00 "Спортивные встречи". Анфиса Резцова.
14.30 Зачем нам нужен этот "Ужин с дураком".
15.05 "Арабелла". Часть 13-я.
15.35 "Лукоморье".
16.00 "Песнь о Москве". Фильм 1-й.
16.25 "2003".
16.30 "Кто мы?"
17.05 Академик Б.Раушенбах. Часть 3-я.
17.30 "Свой остров". Док. фильм.
17.45 Д.Хворостовский в театре "Новая опера". Передача 2-я.
18.25 "Шекспир. XX век".
19.05 Чудо-сказка.
19.29 Азбука.
19.50 "Документ-панорама".
20.45 После новостей...
21.05 "Ночи и дни". 10-я серия.
22.00 "Царица муз и красоты". З.Волконская. Передача 2-я.
22.45 "Сокровища Петербурга".

НТВ
6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Продлись, продлись, очарованье..." Худ. фильм.
10.40 "Среда".
11.30 "Открытая книга".
13.30 "Скорая помощь" (США).
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Захватчики" (США).
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ
12.25 Служба ваших забот.В студии начальник УВПС Могилевской области И.Климчинский.

"МОГИЛЕВ-1"
17.30 Мужской клуб."Хочу открыть публичный дом".
18.15 ДАО.
18.35 Ток-шоу "Лестница".
19.20 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Тихая земля".Фантастика.
23.10 День области.
23.20 "Солдаты группы Z". Боевик.

2 КАНАЛ
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30, 21.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму —60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Случайный свидетель".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.40 Триллер "Помешанные".
23.15 Спортивная программа.

•• Четверг, 4 февраля ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Королевская охота.
9.40 Мультфильмы.
10.05 Семейный телеканал "На волне взаимопонимания".
10.45 Хореографические фантазии.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.05 "Охота в Налибокской пуще".
12.30 "А музыка звучит..."
13.15 "Песню берите с собой".
15.10 "Приключения Шерли Холмс" (Канада).
15.35 Видеокурс английского языка.
16.00 ТВ — школе.
16.30 Гости в дом.
17.10 "Карамболь" с участием Игоря Губермана.
17.40 Документальный экран.
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 Политические диалоги.
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 О.Борисов в худ.фильме "Остановился поезд.
23.30 Криминальная хроника.
23.35 Белорусский хит-парад.
23.40 Крок.
0.20 Акколада.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.10 Человек и закон.
9.55 Клуб путешественников.
10.40 Мультфильм.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Каспер, который живет под крышей".
14.35 Мультфильм.
14.50 Классная компания.
15.05 Улица Сезам.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".

17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 "В поисках утраченного". Сергей Мартинсон.
18.45 "Вечный зов".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 С. Мартинсон, Ж. Болотова в фильме "И жизнь, и слезы, и любовь".
22.40 "Как погибнуть Наполеоном". Часть 3-я.
23.20 Новость дня.

"РОССИЯ"

6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
7.20 Торговый дом "Ле Монти".
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести.
15.15 Сказочный полдник.
15.30 "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.00 Компьютер.
17.15 О. Табаков в иронической комедии "Марк Твен против..."
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.50 "Два рояля".
20.40 Д. Ланж в авантюрной комедии "Как повысить уровень жизни" (США).
22.30 "Притворщик".
23.55 Дежурная часть.
0.10 "Кристальный день рождения". Концертная программа.

"КУЛЬТУРА"

17.00 Новости.
17.05 "Песнь о Москве". Фильм 2-й.
17.30 "Российский курьер".
18.10 Юбилейный вечер В.Федосеева и БСО им. П.И.Чайковского. 1-е отд.
19.10 Чудо-сказка.
19.35 А.С.Пушкин. "Медный всадник".
20.24 Азбука.
20.25, 23.00 Новости культуры.
20.45 После новостей...
21.05 "Ночи и дни". 11-я серия.
21.55 Крылья свободы, или Истории одной коллекции.
22.40 Джазофрения.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Комедия "Подай на меня в суд" (Италия).
11.30 "Открытая книга".
13.30 "Скорая помощь" (США).
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Захватчики" (США).
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.10 "Золотой шлягер-98". Гала-концерт.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Ток-шоу "Я сама". "Свекровь на страже семьи".
18.15 Из жизни женщин.
18.40 Родительский час. Как подготовить ребенка к взрослой жизни?
19.25 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Пришельцы-2". Комедия.
23.30 День области.
23.40 "Девочки любят иначе". Мелодрама.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Муз. антракт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Помню... Люблю..." Авторская программа В.Молчанова.
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.30 Высокая мода.
21.40 Приключенский фильм "Блуждающий гром".
23.10 Спортивная программа.

•• Пятница, 5 февраля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 Уроки Н.Новожиловой.
10.30 Мультфильм.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.10 Сделано в Беларуси.
12.25 Бон тон.
13.10 "А утром выпал снег". Телеочерк.
13.40 "Три истории с телефоном". Короткометражный фильм (Грузия).
14.05 "Песню берите с собой".
15.15 "Приключения Шерли Холмс" (Канада).
15.40 "Судьба моя и надежда".
16.05 Регион. Передача из Гомеля.
16.30 "Риск-версия".
17.15 "А музыка звучит..."
17.35 Наш край.
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 "Сегодня с вами..." Председатель Центрального правления Белорусского общества инвалидов по зрению Анатолий Нетылькин.
19.40 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Остросюжетный детектив "Убийство в Баджерс-Дриффт" (Англия).
23.45 Криминальная хроника.
23.50 Белорусский хит-парад.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.15 Программа "Мы".
10.00 "В поисках утраченного". Сергей Мартинсон.
10.40 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 С. Спилберг "Земля до начала времен".
15.30 Мультфильм.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.45 Играй, гармонь любимая!
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 А. Жирардо, Ф. Нуаре в комедии "Нежный полицейский".
22.40 Новость дня.
23.00 Д. Банионис, Ю. Яковлев в детективе "Семь дней после убийства".

"РОССИЯ"

6.00, 7.30, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
7.15 Тысяча и один день.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.10 Вести.
15.20 Мультфильм.
15.30 "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.00 Компьютер.
17.15 К 60-летию Рустама Ибрагимбекова. "Храни меня, мой талисман".
18.30 Двойной портрет.
19.40 Подробности.
19.50 "Городок".
20.25 К. Ламберт в криминальной драме "Сицилиец" (США).
22.55 Дежурная часть.
23.40 Фильм П. Альмодовара "Лабиринт страстей" (Испания).

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Российский курьер".
8.05 "Шекспир. XX век".
8.40 Поклонникам Терпсихоры.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Ночи и дни". Закл. серия.
10.55 Консилиум.
11.20 Коллекция.
11.40 Играет пианист В.Шиукашвили.
11.50, 13.45 М.Горький. "Достигаев и другие..." Спектакль.
13.29 Азбука.
14.40 "Без визы".
15.05 "Арабелла возвращается, или Румбурак — король страны сказок".
16.00 "Лукоморье".
16.35 "Песнь о Москве". Фильм 3-й.
17.05 "2003".
17.10 "Личное дело". А. Пороховщиков.
17.35 Новое кино.
18.00 "Царская ложа". Н.Долгушин.
18.40 "Мое прощание". А. Харитонов.
19.10 Чудо-сказка.
19.29 Азбука.
19.50 Видеошедевры режиссера З.Рыбчински. "Лестница".
20.20 В ансамбле с Г.Кремером.
20.45 После новостей...
21.05 "Ночи и дни". Закл. серия.
22.00 "Вечер с..." Владимир Машков.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Ключи от форта Байяр".
11.30 "Открытая книга".
13.30 Суд идет.
14.20 "Сегоднячко". Красная стрела.
15.30 "Захватчики" (США).
16.30 Впрок.
16.55 Футбольный клуб.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.10 Родительский час. Как подготовить ребенка к взрослой жизни?
12.50 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Рассказы о животных".
18.00 "Том и Джерри". Мультфильм.
18.10 "Закон Берка". Сериал.
19.00 В мире эллипсов.
19.35 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 Пунктир.
21.00 Астро-дайджест.
21.10 Праздник в вашем доме.
21.45 "Меняющиеся привычки". Худ.-фильм.
23.15 День области.
23.25 "Крутые смертельное шоу". Боевик.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30, 21.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.57 Прогноз погоды.
19.00 "Иллюзия убийства".
19.45 "Поздравления".
20.45 Мультфильм.
21.00 "Альфред Хичкок представляет".
21.40 Музыкальная коллекция.
23.00 "Сказки у костра". Худ. фильм.

•• Суббота, 6 февраля ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Континент.
8.15 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 "Шесть снежных дней". Худ.фильм.
10.15 "Сегодня с вами..." Заслуженная артистка Беларуси Н. Богуславская.
10.40 Здоровье.
11.05 Вершина мира.
11.30 "Око".
11.55 "Все нормально, мама!"
12.30 Сущность.
13.00 "Легенда о Вильгельме Теле" (Англия).
13.55 Родовод.
14.25 Олимп.
15.10 Уроки Н.Новожиловой.
15.35 Познай себя. "Синдром гербалайфа".
16.00 Мультфильмы.
16.50 "Это моя работа". Контролер общественного транспорта.
17.25 Греко-римская борьба. Чемпионат Беларуси. Трансляция из Гомеля.
18.05 Н.Андрейченко в худ.фильме "Марица".
19.10 Итальянская оперная музыка.
19.40 "Из достоверных источников".
20.05 Бездельник.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Спортлото.
21.50 С.Сталлоне, Х.Кайтел, Р. де Ниро в боевике "Полицейские" (США).
23.30 Белорусский хит-парад.
23.45 Видимо-невидимо.

ОРТ

6.55 Детектив "Ипподром".
8.25 Домашняя библиотека.
8.45 Слово пастыря.
9.00, 14.30, 17.00 Новости.
9.15 "100%" — новый "Ералаш".
9.45 "Утренняя почта".
10.20 "Каламбур".
10.50 Смак.
11.10 Возвращение Третьяковки.
11.40 Комедия "Добро пожаловать, или Посторонним вход воспрещен".
12.55 Биатлон. Чемпионат мира. 10 км. Мужчины. Трансляция из Финляндии. Конькобежный спорт. Чемпионат мира. Многоборье. Передача из Норвегии.
14.45 В мире животных.
15.25 Умники и умницы.
15.55 Мультфильм.
16.20 Как это было. "Покушение на "Данаю". Эрмитаж. 1985 год.
17.15 КВН-ассорти.
17.50 "Ералаш".
18.20 Луи де Фюнес в комедии "Ресторан господина Септима".
20.00 Время.
20.50 "Секретные материалы".
22.30 Мисс "Содружество-98".
23.30 Новости спорта.
23.45 Исторический боевик "Месть викинга".
1.15 Конькобежный спорт. Чемпионат мира. Многоборье. Передача из Норвегии.

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильм.
7.10 Памяти А.С.Пушкина. Фильм для детей "Осенние колокола".
8.30 Мультфильм.
9.00 Доброе утро, страна.
9.50 "Сто к одному". Телеигра.
10.30 Любовь с первого взгляда.
11.00 Подиум д'арт.
11.30 Домашние хлопоты.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00, 19.00 Вести.
13.35 75 лет газете "Вечерняя Москва".
14.55 50х50.
16.05 Биатлон. Чемпионат мира. 7,5 км. Женщины. Передача из Финляндии.
17.00 Моя семья.
18.00 Сиреневый туман.
19.30 Л. Максакова и А. Балуев в фильме "Му-Му".
21.25 Ф. Форест и Н. Кински в музыкальной комедии "От всего сердца" (США).
23.10 Скорость.
23.25 Горячая десятка.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Парадоксы истории.
9.50 Книжный кладезь.
10.00 Ток-шоу "Наобум". Г.Жженов.
10.30 Биатлон. Чемпионат мира. Женщины (7,5 км). Прямая трансляция из Финляндии.
12.00 "Третья Мещанская". Худ. фильм.
13.29 Азбука.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Школа А. Васильева. Платон. "Государство".
14.55 "Цветная эмаль". Художница В. Волкова (г.Калуга).
15.10 "XX век в кадре и за кадром". Иван Пырьев.
16.00 "2003".
16.05 "Очевидное - невероятное.
16.30 "Открытие таланта".
17.00 Новости.
17.05 Международное обозрение.
17.45 "Коллекция". А.Аверченко.
18.00 "Судьба, судьбою, о судьбе".
18.45, 19.45 Юбилейный вечер Е.Максимовой. (Большой театр России).
19.30 Чудо-сказка.
20.30 "Кто там..."
20.59 Азбука.
21.25 "Пегий пес, бегущий краем моря". Худ. фильм (Россия — Германия). 1-я серия.
22.30 Ш.Гуно. "Вальпургиева ночь".
22.50 Блеф-клуб.

НТВ

7.00 Мультсериал "Битлджус" (США).
7.30 Детектив "Сувенир для прокурора".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Чистосердечное признание".
9.40 Впрок.
10.00 Телеигра "Пойми меня".
10.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Фитиль".
11.15 Профессия — репортер.
11.30 Своя игра.
12.00 Российский хоккей на НТВ. "Крылья Советов" (Москва) — "Ак Барс" (Казань).
14.30 "Русский век". Михаил Прусак.
15.20 "Она написала убийство" (США).
16.15 Суд идет.
17.00 Дог-шоу "Я и моя собака".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Удивительные игры народов мира". Бельгия и Голландия.
18.20 С любовью.
19.20 "Горбун из Нотр-Дама". Мультфильм.
20.45 С любовью.
21.45 "Удар в ночи". Худ.фильм.
23.20 Астро-дайджест.
23.30 "Иногда они возвращаются снова". Ужасы.

2 КАНАЛ

15.00 "Любовь до смерти". Худ. фильм.
16.45 Мультфильмы.
17.00 "Поздравления".
18.00 "Благая весть с Риком Реннером".
18.30 "Поздравления".
19.30 Индийское кино. "Террористы".
21.40 Высокая мода.
21.50 Фантастика "Подъем с глубины".
23.20 Спортивная программа.

•• Воскресенье, 7 февраля ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Док. сериал "Города мира" (США).
8.30 "Сколько нас в Беларуси".
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.15 Мультиклуб.
9.50 "Я рисую".
10.05 Туробъектив.
10.30 "Все нормально, мама!"
11.05 Международные спортивные новости.
11.30 Арсенал.
11.55 Телевизионный Дом кино.
12.20 Сделано в Беларуси. АО "Стужка" (г.Могилев).
12.35 Белорусский дом.
13.05 "Легенда о Вильгельме Теле" (Англия).
14.00 Сельчане.
14.25 Золотые ключи.
15.10 Семейный телеканал "На волне взаимопонимания".
16.00 Мини-футбол. Чемпионат "Фанлиги". Финал. 2-й тайм.
16.50 Зорная ростань.
17.20 Телебарометр.
17.40 Худ.фильм "Зимородок".
18.55 Теленавигатор.
19.15 Стадион.
19.40 Колыбельная.
20.00 Резонанс.
20.50 "Карамболь" с участием Влада Сташевского.
21.25 Обладатель премии "Оскар" 1998г. за лучший зарубежный фильм "Характер" (Голландия).
23.30 Премьера песни.
23.40 Авто-парк.
23.50 Бархатный сезон.

ОРТ

6.55 Комедия "Неприятности с мартышкой".
8.30 "Дисней-клуб": "Русалочка".
9.00, 14.00 Новости.
9.15 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.05 Утренняя звезда.
10.55 Биатлон. Чемпионат мира. 10 км. Женщины. Трансляция из Финляндии Конькобежный спорт. Чемпионат мира. Многоборье. Передача из Норвегии.
12.00 Играй, гармонь любимая!
12.35 "Все путешествия команды Кусто".
13.25 Смехопанорама.
14.15 Клуб путешественников.
15.05 "Симфонические тайны".
15.30 "Спартак" — чемпион!
16.00 "Дисней-клуб": "Тимон и Пумба".
16.25 "Дисней-клуб": "Аладдин".
16.55 "Жизнь замечательных людей". Ольга Лепешинская.
17.30 "Колесо истории".
18.20 Ирина Муравьева — "Самая обаятельная и привлекательная".
20.00 Время.
20.35 Новое дело Коломбо в детективе "Закон Коломбо".
22.20 Новости культуры.
22.35 Комедия "Марыся и Наполеон".
0.20 Конькобежный спорт. Чемпионат мира. Многоборье. Передача из Норвегии.

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильмы.
7.30 Служу Отечеству!
8.05 Мультфильмы.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.30 Сам себе режиссер.
10.00 "Аншлаг" представляет.
10.25 "Городок".
11.00 Русское лото.
11.40 Мир книг.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00 Вести.
13.30 Федерация.
14.15 Парламентский час.
15.15 Биатлон. Чемпионат мира. 12,5 км. Мужчины. Передача из Финляндии.
16.00 Диалоги о животных.
17.00 "Неизвестная звезда". Иоаким Шароев.
18.00 Совершенно секретно.
19.00 Зеркало.
20.00 Л. Удовиченко, Н. Бурляев, А. Ильин и Г. Назаров в трагикомедии "Какая чудная игра".
21.45 Рустам Ибрагимбеков в программе "Персона".
22.45 Дежурная часть.
23.10 Фильм Ларса фон Триера "Европа" (Франция — Германия — Дания).

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Консилиум.
9.45 "Синяя птица". Мультфильм.
10.35 В тридевятом царстве.
11.05 Экспедиция "Чиж".
11.30 "Дворянские гнезда".
11.55 "Золотая ветвь". А.Флоренский.
12.25, 13.45 Шедевры мирового музыкального театра. Дж.Пуччини. "Тоска". (В постановке театра Арена ди Верона).
13.29 Азбука.
13.30, 21.00 Новости культуры.
15.10 Док. фильмы.
16.10 "2003".
16.15 Телесуфлер.
16.35 "Петербургские портреты". Поэт и композитор А. Дольский.
17.00 Новости.
17.05 "Про фото". Премьера.
17.30 Д.Самойлов. "Сон о Ганнибале".
18.00 "Судьба, судьбою, о судьбе".
18.45 Чудо-сказка.
19.00 "Актер и время". Ангелина Степанова.
19.55 П.И.Чайковский. "Времена года". Исполняет М.Плетнев.
20.30 "С потолка".
20.59 Азбука.
21.20 "Невинная история". Художница Эля Невинная.
21.35 "Пегий пес, бегущий краем моря". Худ. фильм. 2-я серия.
22.40 "Джаз: тема с вариациями". Георгий Гаранян.

НТВ

7.00 Музыкальная комедия "Антон Иванович сердится".
8.20 Мультфильм.
8.30 Старый телевизор вспоминает: "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 М. Жигалов, Р. Быков, Ю. Кузнецов и Е. Санаева в детективе "Подсудимый".
10.45 Мультфильм.
11.15 Большие деньги.
11.35 Ирина Муравьева в музыкальной комедии "Карнавал". 1-я и 2-я серии.
14.05 Жизнь замечательных зверей.
14.30 "Русский век". Владислав Пьявко.
15.30 "Ключи от форта Байяр".
16.40 "Арина". Программа А.Шараповой.
17.30 Итоги.

2 КАНАЛ

15.00 "Альфред Нобель". Худ. фильм.
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер. "Жизнь в слове".
18.30 "Секретные материалы".
19.15 "Сказка, рассказанная на ночь". Фильм—детям.
20.30 Мультфильмы.
20.40 "Пляж".
21.25 Высокая мода.
21.30 Боевик "Крепкий орешек-3".
23.40 Спортивная программа.

Нямецкія грошы й пераварот 1917 году

(Працяг.
Пачатак у папярэднім нумары).

Вялікую Кастрычніцкую рэвалюцыю нямецкая разьведка заплянавала й пачала ажыцьцяўляць у 1915 годзе. Перадусім Парвус-Гэльфанд заснаваў у Кабэнхаўне сваю штаб-кватэру. Як сталіца нэўтральнае дзяржавы й міжнародны партовы горад, Кабэнхаўн быў ідэальным гандлёвым цэнтрам падчас першае сусьветнае вайны. Гэльфанд пасяліўся ў адным з фэшэнэбэльных раёнаў, непадалёк ад нямецкае амбасады. Плян вываду Расеі з вайны з дапамогай рэвалюцыі быў з ухвалай прыняты нямецкімі стратэгамі. Нямецкі амбасадар у Даніі Брокдарф Рантцау пасьля свае сустрэчы з Гэльфандам напісаў у дакладзе нумар 489 ад 21 сьнежня 1915 году: «Доктар Гэльфанд, вярнуўшыся ўчора з Бэрліну, паведаміў мне, што ягоныя прапановы былі станоўча сустрэнутыя ў Міністэрстве замежных справаў і ў скарбніцтве. Для таго, каб арганізаваць рэвалюцыю ў Расеі, неабходна каля 20 мільёнаў рублёў. Неадкладная выплата гэтае сумы, аднак, выключаецца, паколькі можа стацца відавочным паходжаньне грошай».

Арганізацыя путчу ў Пэтраградзе апынулася дастаткова дарагім задавальненьнем. Але Нямеччына не спыняецца ні перад чым. У дакумэнтах, вывучаных Траўтманам і Шысэрам, сказана, што ўжо праз тыдзень Гэльфанду быў выплачаны першы мільён. Пра гэта сьведчыць ягоная расьпіска ў атрыманьні грошай: «29 сьнежня 1915 году атрымаў ад нямецкага амбасадара ў Кабэнхаўне адзін мільён рублёў наяўнымі для арганізацыі рэвалюцыйнага руху ў Расеі. Доктар Гэльфанд».

Для таго, каб больш эфэктыўна й меньш заўважна перапампоўваць нямецкія грошы бальшавікам, Гэльфанд пры садзейнічаньні нямецкае амбасады адчыніў у Кабэнхаўне камэрцыйную фірму. А Ленін, якому былі вельмі патрэбныя грошы, прыкамандаваў да Парвуса-Гэльфанда Якава Ганецкага, які заняў на фірме пасаду камэрцыйнага дырэктара. Такім чынам прадпрыемства, арганізаванае Гэльфандам, сталася тым цэнтрам, дзе сышліся абсалютна розныя палітычныя сілы, якія пераісьледвалі, аднак, адзіную мэту – зрынаньне цара і арганізацыю рэвалюцыі.

Камэрцыйныя ж мэты фірмы для недасьведчаных здаваліся абсалютна бяскрыўднымі. Вось урывак са сходу ўтваральнікаў кампаніі: «Старшыня сходу рэпрэзэнтаваў слова доктару Гэльфанду, які патлумачыў, што сход адбываецца з мэтай стварэньня акцыянэрнага таварыства, якое будзе займацца рознымі гандлёвымі апэрацыямі, увозам і вывазам тавараў».

Пра тое, што ўвесь прыбытак павінен ісьці да расейскіх рэвалюцыянэраў, у пратаколе не сказана, натуральна, ні слова. Праца завіравала, і справы зь першага ж дня пайшлі някепска. Гандлявалі ўсім, чым заўгодна: прэзэрватывамі й жаночымі панчохамі, чырвонай ікрой і тэхнічным начыньнем, мэдыкамэнтамі для царскага войска й сыравінай для вайсковае вытворчасьці, хімікатамі й каньяком, патрыманымі аўтамабілямі й зернем. Фірма Гэльфанда экспартавала тавары ў Расею, Нямеччыну, скандынаўскія краіны і Англію. Такім чынам была створаная ідэальная каньсьпіратыўная фірма, якая займалася даволі заблытанымі й нікому не зразумелымі справамі.

Тым жа часам у Стакгольме па загаду Леніна быў створаны так званы бальшавіцкі замежны цэнтар. Адсюль вялася «чырвоная» прапаганда за мяжой. Стакгольм быў абраны невыпадкова. У вадрозьненьне ад Кабэнхаўна, які лічыўся гандлёвым цэнтрам, швэдзкая сталіца для многіх рэвалюцыянэраў была духоўным цэнтрам на поўначы Эўропы. Тут зьбіраліся нямецкія, скандынаўскія й расейскія сацыялісты й рэвалюцыянэры.

У рэпрэзэнтанцтве Нямеччыны ў Стакгольме акурат так жа, як і ў Кабэнхаўне, працавалі над тым, каб як мага больш эфэктыўна наладзіць па, трымку бальшавікоў. Да тагож размова йшла ўжо ня толькі пра грошы, але й пра зброю для паплечнікаў Леніна. Амбасадар Нямеччыны ў Стакгольме Люцыюс фон Штадтэн рэгулярна інфармаваў рэйхсканцлера пра зробленую ў гэтым кірунку працу. У афіцыйным лісьце амбасады нумар 294 ад 29 чэрвеня 1915 году паведамляецца: «Закуплена 4.272 вінтоўкі й 335 шабляў у похвах. Зь іх 3.810 вінтовак і 335 шабляў чакаюць атрымальніка на сховішчы».

Паведамлялася пра кожную дробязь. Наступны ліст нагадвае ўрывак з таннага шпіёнскага раману: «Пісталет маркі «Маўзэр», а таксама 9.000 рублёў перадалі грамадзяніну Расеі Лбову. Сёньня ўвечары ён ад'язджае ў Пэтэрбург».

Чым жа такім таямнічым займаўся гэты расеец Лбоў, што сам кайзэр мусіў быў ведаць пра перадачу яму пісталету? Адказ можна знайсьці ў наступным пратаколе, складзеным у нямецкім гэнэральным штабе ў Бэрліне 21 лістапада 1915 году: «Сакрэтна. Між нямецкімі службамі й спадаром Лбовым была дасягнутая дамоўленасьць пра наступнае:

Першае. Спадару Лбову будзе выплачана наяўнымі 10 тысячаў рублёў.

Другое. Спадар Лбоў абавязаны цягам месяца падарваць чыгуначны мост праз Волгу.

Трэцяе. Цягам двух тыдняў пасьля выбуху нямецкі бок абавязаны паставіць 1.500 аўтаматычных пісталетаў альбо рэвальвэраў і 375 тысячаў патронаў.

Чацьвертае. Паралельна Лбоў са сваімі таварышамі павінен разгарнуць у цэнтральных раёнах Расеі рэвалюцыйны рух. Пры гэтым ён мусіць перадусім імкнуцца паралізаваць здабычу вуглю ў раёне Данецку. У выпадку посьпеху яму будзе дадаткова перададзена 3.500 пісталетаў альбо рэвальвэраў, 875 тысячаў патронаў, а таксама 2.000 вінтовак і 500 тысячаў патронаў да йіх.

Пятае. Калі атрымаецца ўзьняць паўстаньне ва ўсім раёне, тады яму будзе выплачана 2 мільёны маркаў.

Бэрлін, 21 лістапада 1915 году. Запісаў Надольны».

(Працяг у наступным нумары)

Конкурс перакладаў: першая ластаўка

14 студзеня «ТМ» аб'явіў конкурс перакладаў вершаў расейскамоўных паэтаў на беларускую мову. У першым туры быў прапанаваны верш Паліксены Салаўёвай «Дождж». Прыйшло першае прывітаньне конкурсу. І першы блін, як нам здаецца, – не камяком. Сёньня мы яго з задавальненьнем друкуем (перапрацоўваючы на свой правапіс).

ДОЖДЖ

Елкі пад небам навіслым самлелі.
Шум і дыханьне дажджу...
Сьлёзаў нябёсы стрымаць не сумелі,
Дзень акунуўшы ў імжу.
Стомлена лісьце страсае вільготу,
Цяжкія кроплі дажджу.
Вечар задумлівы будзіць самоту,
Ноч надзяе паранджу.
Уладу паўночнай цішы саступаюць,
Быццам байцы за мяжу,
Крадуцца, ціха па стрэхах ступаюць
Кроплі начнога дажджу.

Пераклаў з расейскай
Міхась Калясянец

Паразважаем крыху над прапанаваным перакладам. Адзначым спачатку, што перакладчыку ўдалося захаваць настрой верша з тым жа рытмам і блізкай рыфмай. Таксама блізка перададзены думкі і вобразы, хаця дзе-нідзе аўтару даваўся ўключыць сваю фантазію (кроплі крадуцца, нібыта кантрабандысты праз мяжу, і інш.). Пра гэтыя новыя вобразы і думкі можна паспрачацца, і калі ў некага з чытачоў такое жаданьне зьявіцца, то рэдакцыя зь цікавасьцю азнаёміцца з вашымі развагамі і заўвагамі.

Яшчэ адным маленькім недахопам перакладу ёсьць дзевяты радок, дзе па рытміцы верша першая літара павінна быць у-нескладовым, а па правапісе павінна быць у-складовым. У беларускіх перакладах і наогул у беларускіх вершах такая хіба дапускаецца, але пажадана гэтага пазьбягаць.

Друкуючы пераклад, мы тым самым прызнаем яго добрую якасьць, але – няма мяжы дасканаласьці. У наступным нумары мы надрукуем прапанову на другі тур, але чакаем таксама новых перакладаў «Дождж».

Тэлефон для даведак: 22-70-51. Адрас для паштовых дасылаў: 212030, Магілёў, а.с. 3.

Ёсьць такі пашпарт — грамадзяніна Н.Р.М.

Мінулай суботай у Менску адбылася прэзэнтацыя новага альбому гурту «Н.Р.М.», які мае назоў «Пашпарт грамадзяніна Н.Р.М.». Для недасьведчаных патлумачу, што назоў гэтае каманды расшыфроўваецца як Незалежная Рэспубліка Мроя. Як сказаў вакаліст гурта Лявон Вольскі, гэты альбом адрозьніваецца ад папярэдніх перадусім сваёй канцэпцыяй: «Мы ўшчыльную падышлі да стварэньня нармальнае дзяржаўнасьці. Міністэрскія пасады разьмеркаваныя. Той, хто набывае касэту альбо плыту з гэтым альбомам, аўтаматычна набывае й пашпарт. Чалавек сам запаўняе ўсе дадзеныя, атрымлівае подпісы міністраў, уклейвае свой фотаздымак і такім чынам набывае грамадзянства нармалёвае краіны».

Матэрыял да гэтага альбому быў напрацаваны ўжо даўно, але, як і ў іншых беларускіх рокэраў, існавалі праблемы з запісам, бо салідныя студыі бальшыні не па кішэні. Тым ня менш якасьць гуку ёсьць дастаткова прыстойнай. Можна сьцьвердзіць, што «Н.Р.М.» сёньня знаходзіцца ў піку свае папулярнасьці. Самі музыкі не хаваюць, што гэта дастаткова небясьпечна, бо «зорная хвароба» можа падпільнаваць любога. Зрэшты, маркую, калі самі музыкі гэта разумеюць, то верагоднасьць падпасьці гэтаму вірусу значна зьніжаецца.

* * *

Прэзэнтацыя альбому «Пашпарт грамадзяніна Н.Р.М.», без сумневу, ёсьць значнай падзеяй, але, хай даруюць мне музыкі, больш значнай сталася прэзэнтацыя новага альбому гурту «Крыві» «За туманам», якая адбылася ў мінулы чацьвер у менскім клюбе «Акварыюм». Народу было разы ў два болей, чым мелася пасадкавых месцаў. Трэба сказаць, што гэта быў першы буйны канцэрт «Крыві» ў Беларусі. Пасьпяховыя гастролі ў Польшчы, Нямеччыне, Эстоніі... Але беларуская публіка была знаёмая з творчасьцю «Крыві» толькі па аўдыёзапісах. Музыкі вельмі хваляваліся, як сустрэнуць іх канцэрт на Радзіме. На шчасьце, перажыванні былі дарэмнымі. Прэзэнтацыю можна назваць трыюмфам. Атмасфэра канцэрту была вельмі адмысловай. Гэта ня быў эйфарыйны «кач», які спадарожнічае выступам «Н.Р.М.». Гэта не было задуменна-адхланнай дзеяй, уласьцівай канцэртам «Новага Неба». Гэта хутчэй быў містычнаэратычны шоў, рэй у якім, без сумневу, належыў вельмі любімай мной Вераніцы Кругловай.

Алесь ДАЙНЕКА

НАШ РОДНЫ КУТ. ДЗЕНЬ У ГІСТОРЫІ

28 студзеня

1577 год. Магілёў атрымаў каралеўскі прывілей на самакіраваньне – «Магдэбурскае права» і герб.

1918 год. У Магілёве было 600 беспрацоўных. На той час – даволі шмат.

1919 год. У Магілёве адбыўся VI губэрнскі зьезд Саветаў.

29 студзеня

1837 год. (10 лютага н.ст.) Памёр расейскі паэт А. Пушкін. Падчас свайго побыту ў Магілёве ў 1820 і 1824 гг. быў у захапленьні ад гарадзкой архітэктуры, адзеньня месьцічаў, і «что на улицах слово «мать» не вспоминают»...

1918 год. У Магілёў прыйшла радыётэлеграма ад Крыленкі аб заканчэньні вайны й пачатку дэмабілізацыі войска. Яна амаль адразу была адмененая Леніным.

30 студзеня

1774 год. Праваслаўная царква ў мястэчку Краснапольле была перададзеная правіцелем Вышынскім у арэнду жыдам.

31 студзеня

1897 год. У Магілёве ўтвораны царкоўна-архэалягічны музэй.

1919 год. Загадам магілёўскага губрэўкама дазваляўся свабодны ўвоз у горад прадуктаў харчаваньня. Адкрыты гарадзкі краязнаўчы музэй.

1937-41 гг. У Магілёве існаваў мэмарыяльны музэй С. Арджанікідзэ.

1 лютага

1661 год. У Магілёве адбылося паўстаньне, у выніку якога быў зьнішчаны маскоўскі акупацыйны гарнізон.

1704 год. Памёр магілёўскі япіскап Серапіён Папхоўскі.

1909 год. Насельніцтва Магілёву складае 53.518 чалавек, сярод іх больш паловы – жыды (27.471 чалавек).

2 лютага

1654 год. Магілёўцы адбівалі спробы войска ВКЛ на чале з Радзівілам авалодаць горадам.

1661 год. Пасьля паўстаньня супраць маскоўскіх войскаў Магілёў вярнуўся пад уладу ВКЛ.

1919 год. Празь месяц пасьля абвяшчэньня БССР большая частка яе земляў (Смаленская, Віцебская, Магілёўская губ.) перададзеная РСФСР.

Падрыхтавалі
Аляксандар АГЕЕЎ,
Ігар ПУШКІН

НАШ ГОРАД У ГІСТОРЫІ

З кім дзяліўся Магілёў сваёй назвай (артыкул трэці)

Магілёўская школа іканапісу

У XVI – XVIII стст. Магілёў зьяўляўся адным з буйнейшых цэнтраў мастацкай культуры Вялікага Княства Літоўскага. Гістарычныя й архіўныя крыніцы зьмяшчаюць вялікую колькасьць імёнаў мастакоў, якія тут працавалі. У дакумэнтах магілёўскага магістрата за 1578-89 гг. сустракаюцца 6 імёнаў мясцовых мастакоў, у XVII ст. – 8. У XVIII ст. у Магілёве ў розны час працавалі 30 жывапісцаў. Большасьць зь іх зьяўлялася «мяшчанамі магілёўскімі». Найбольш вядомыя: Афанасі Пігарэвіч, Пётар Яўсіевіч, Макар Акулініч, Міхаіл Багамаз. Твораў магілёўскага іканапісу XVI – XVIII стст. захавалася мала. Шмат абразоў, якія экспанаваліся на выставах у Менску ў 1918 і 1926 гг., загінулі ў часе вайны 1941-45 гг. Уцалелыя абразы нашых мастакоў знаходзяцца ў Нацыянальным мастацкім музэі Беларусі й Музэі старажытнабеларускай культуры Інстытута мастацтвазнаўства НАН у Менску, а таксама ў магілёўскіх абласных краязнаўчым і мастацкім музэях. У Менску зьберагаецца й сусьветна вядомы шэдэўр – абраз П. Яўсіевіча «Нараджэньне Маці Божай» (1649 г.), які паходзіў з магілёўскай Усьпенскай царквы (зьнішчаная ў 1957 г.).

Магілёўскія абразы вызначаюцца асаблівасьцю пісьма, іканаграфічным тыпажом, фонавым арнамэнтам, багатай палітрай фарбаў. У вобразах пераважаюць гуманістычныя пачаткі. Прафэсіяналізм выкананьня сьведчыць аб росквіце магілёўскай школы іканапісу як значнай гісторыка-мастацкай зьявы ў старажытнабеларускім жывапісе.

Магілёўская школа гравюры

Мастакі гэтай школы (XVII – XVIII стст.) працавалі ў друкарні магілёўскага багаяўленскага брацтва, дзе выдаваліся літургічныя й сьвецкія кнігі на беларускай, польскай, грэцкай і лацінскай мовах. Усе выданьні гэтай друкарні былі багата ілюстраваныя гравюрамі. У аснове мастацкіх прынцыпаў майстроў гравюры магілёўскай школы былі традыцыі народнага мастацтва, асабістыя назіраньні за навакольным жыцьцём, сьмелае ўнясеньне ў кампазыцыі рэлігійнага зьместу, а таксама характэрных тыпажоў мясцовых жыхароў, іх адзеньня, прадметаў хатняга побыту. Гэта рабіла творы асабліва рэалістычнымі, пераканаўчымі, сьвецкімі. Галоўную ролю ў фармаваньні і разьвіцьці прынцыпаў магілёўскай школы гравюры адыгралі Максім Вашчанка і ягоны сын Васіль.

З імём Максіма зьвязана і зьяўленьне гравюраў у беларускім кнігадрукаваньні. Для гэтага іх пераносілі разцом на медныя бляшанкі. Першая спроба такой тэхналёгіі была прадпрынята магілёўскім друкаром Спірыдонам Собалем, аднак, як бы мы зараз сказалі, на паток гэта было пастаўлена Максімам Вашчанкам. У 1693 годзе магілёўская брацкая друкарня выдала кнігу «Акафісты і каноны», у якой зьмяшчалася больш за 30 гравюраў-медзярытаў М. Вашчанкі. Гэтая кніга прызнаецца за лепшае беларускае выданьне тых часоў. Усе гравюры любоўна насычаны нацыянальным каларытам.

Сярод прадстаўнікоў магілёўскай школы гравюры нельга не ўзгадаць Хведара Ангілейку, Мікіту Антушкевіча, Апанаса Вашчанку, Янку Стральбіцкага й Апанаса П.

Ігар
ПУШКІН

БЛІЗКАЯ ГІСТОРЫЯ

Пра што сьпявалі, пра што марылі Беларускія сыны

На працягу дзесяцігодзьдзяў, ад 1918-га да пачатку 50-х гадоў на абшарах Беларусі вялася ўзбройная барацьба супраць маскоўска-бальшавіцкай улады. У нашыя дні пра гэта пішацца шмат, вядуцца дасьледваньні аб беларускай антыкамуністычнай партызанцы. Але партызанка – гэта ня толькі баі. У хвіліны адпачынку змагары сьпявалі. «ТМ» мяркуе ў шэрагу нумароў надрукаваць тэксты малавядомых у нас песьняў беларускіх барацьбітоў за волю. Сёньня – першыя дзьве.

ІДУЦЬ ЖАЎНЕРЫ-БЕЛАРУСЫ

Ідуць жаўнеры-беларусы
Празь вёскі, сёлы, гарады.
Пераламаць усе прымусы,
Што нас гнялі вякі-гады.
Няхай больш ворагі ня сьмеюць
Сваю нам волю накідаць –
Сьцягі Пагоні ўжо ясьнеюць,
Іх рукі моцныя дзяржаць.
Зь іх не адзін у вёсцы роднай
Пакінуў любую сваю.
Яе пагляд ў начы халоднай
Яму прыпомніцца ў баю.
Як птушка, думка ў даль нясецца,
Дзе хата родная, дзе луг.
І ён бясстрашна ўперад рвецца,
Каб біць бандытаў-валацуг.
Ідуць жаўнеры і сьпяваюць,
Дзяўчатам сэрцы б'юць мацней.
Прамені сонца ў зброі зьзяюць,
Калёны йдуць далей, далей.
А песьня льецца над палямі:
Вон, гадаўё, з нашай зямлі!
Вы нашу кроў пілі гадамі,
Сьмерць вам, вы век свой аджылі.
Сьцяг бел-чырвона-белы вольны
У сэрцы кожнага із іх.
Жаўнер Краёвай Абароны
На варце стаў правоў сваіх.

БЕЛАРУСЬ НАША МАЦІ-КРАІНА
(Жаўнерская малітва)

Беларусь! Наша Маці-Краіна!
Ты з нас моцных зрабіла людзей.
Не загінулі мы і ня згінем,
Пакуль Ты нас наперад вядзеш!
Пастаім за Цябе, як асілкі.
Нашы сэрцы палаюць агнём.
Дружна, мужна за лёс свой расьцьвілы
Супраць чорнае моцы мы йдзём.
Не шкада нам жыцьця маладога,
Не шкада нам гарачай крыві,
Абы толькі праменнай дарогай
Крочыў горда народ наш жывы!
Прысягаем Табе мы сягоньня,
Што пакуль хоць адзін з нас жыве, –
Нашай слаўнай Крывіцкай Пагоні
Мы ня зганьбім, мы ўславім яе!

Назад, у сьветлую будучыню?

Радасную падзею адзначае магілёўская ўлада! Мы дасягнулі ўзроўню 1990 года. Пра гэта было паведамлена на паседжаньні гарвыканкаму.

Ягоны кіраўнік Дзьмітры Сівіцкі можа быць задаволены. Як кажуць, лічбы «пляшуць». Рост аб'ёмаў вытворчасьці павінен сьведчыць пра паляпшэньне нашага жыцьця. Але дзіўны момант! Ніхто ня йдзе са сьвяточнымі транспарантамі да Дому Саветаў. Пэўна таму, што і па іншых паказчыках мы вярнуліся да прыцягальнага 90-га. Напрыклад, па заробках і памерах пэнсіяў, якія ў сярэднім складаюць адпаведна 20$ і 30-40$. Па наяўнасьці дэфіцытаў – тыя ж чэргі й тая ж адсутнасьць тавараў. Такім чынам, «вэртыкальнаму» спадарству можа й ёсьць чым ганарыцца, а ў звычайнага народу ад таго гонару сьлёзы выступаюць.

С. Г.

Ліст з Расеі на радзіму

Людзі, што перадалі гэты ліст у рэдакцыю, былі ня супраць таго, каб «ТМ» надрукаваў яго ў якасьці дакумэнта. Сапраўды, іншым разам прыватныя рэчы найбольш дакладна сьведчаць пра характар і сутнасьць нашага жыцьця. Падаем гэты тэкст ў перакладзе на родную мову.

Дабрыдзень, мама!

Вітаем цябе Пеця, Галя, Коля. Усе мы жывыя й здаровыя пасвойму, хто лепш сябе адчувае, а хто й горш. Як ты маесься, як жывеш? Пішы. Мы езьдзілі да Лены каб павіншаваць цешчу з 80-годзьдзем. Яна ўжо загаворваецца, то гаворыць нармальна, то не, то вярзе лухту. Павіншавалі яе, пасядзелі крыху за сталом каля ложка, дзе яна ляжыць, а потым паехалі дахаты. Сынок Яўген так і не прыйшоў да яе, ды й Бырыс з г. Балакова не патэлефанаваў і не павіншаваў. У Руфы таксама справы дрэнь. Валодзя вельмі хворы. Праўда, ён памалу ходзіць, але толку мала. Нічога ў яго не трымаецца. Усё ў штаны валіць і нічога не адчувае. Надвор'е ў нас было пацяплела крыху, а то я, калі халодна, вельмі баюся. Жыцьцё цяжкое. Ужо Новы год на носе, а тут яшчэ пэнсію не нясуць, ня ведаем як Новы год стрэчаць. Усе прадукты вельмі дарагія, і з кожным днём кошты растуць. Напрыклад сала было 10 руб. за кіляграм, а сягоньня ўжо 20 рублёў, а яйкі 15–16 рублёў, цукар – 12 руб., алей сланечнікавы 16 рублёў. Я Гале кажу на хлеб грошы знойдзем, а бульба, агуркі, капуста ёсьць у склепе. Сустрэнем Новы год з тым што ёсьць. Пэнсію затрымваюць тры месяцы. Вось у асноўным такія справы. Напішы дзе цётка Ніна жыве й з кім. На гэтым пісаць скончаю. Віншуем усіх з Новым годам! Жадаем здароўя і дабрабыту. Да пабачэньня.

19.12.98 г.

Быць разам. І заставацца сабой

Музычны фэстываль «Калядныя сустрэчы» распачаўся ў Магілёве канцэртам Алены Камбуравай. У мінулую нядзелю ў Палацы хімікаў быў аншляг.

А спачатку падумалася нават аб пэўнай рызыцы з боку «незстраднай» сьпявачкі наведаць з канцэртам такі горад, як наш. Такое адчуваньне, што ідучы насустрач музычным густам беларускага начальства, Магілёў апошнія гады літаральна спаборнічае за званьне цэнтра (мо дакладней сказаць – заказьніка) савецкай песьні. Справа тут ня ў тым, «зь якога дзяцінства ўсе мы родам». Вось і Алена Камбурава, хоць і не «народная артыстка СССР», аднак – таксама адтуль, як і ўсе знакамітасьці «залатых шлягераў» і «славянскіх базараў». Толькі тыя любяць нас ня сёньняшніх, а ўчорашніх. А Камбурава, як і раней, выходзіць на сцэну для тых, хто вызнае ня масавае «сацыялістычнае па зьместу» мастацтва, а ўмее слухаць прыватнага паэта зь яго правам пісаць так, «как он слышит». Гэта заўсёды было выклікам сістэме. Гэта засталося выклікам абломку гэтай сістэмы, якім ёсьць сёньняшняя «Вандэя»-Беларусь, па трапным вызначэньні Алеся Адамовіча. Нездарма мясцовае начальства, якое, мяркуючы па тэлебачаньні, ледзь не начавала на «шлягерных» канцэртах, ня ўдастоіла нядзельную імпрэзу сваёй прысутнасьцю.

Зала, да гонару магілёўцаў, была запоўненая. Сьпявачка аддзячыла публіцы разнастайным рэпэртуарам і шматбаковасьцю таленту. Жак Брэль і Мішэль Легран (на французскай), арыя Дон Кіхота з гішпанскага мюзіклу (на мове арыгіналу), Булат Акуджава, Юлій Кім і Уладзімер Высоцкі (з асаблівай пяшчотай), і нават Пушкін з Блокам (на чароўныя ноты Ісака Шварца). Пры гэтым адначасна з эстрадным канцэртам гледачы нібы наведалі пантаміму, цырк і драматычны тэатар.

...Толькі пры апошніх воплесках адчулася мне еднасьць залі. Упэўнены, што кожны зь гледачоў увесь вечар быў паасобку. Сам-на-сам са сьпявачкай. Сам-на-сам з паэзіяй. Сам-на-сам з сабою. Але менавіта гэта і азначае быць разам. Калі гаворка ідзе, зразумела, не пра еднасьць натоўпу.

Генадзь СУДНІК

Тэматычная вечарына «Магілёў у XVII стагодзьдзі»

Маскоўская смута; Мінін і Пажарскі; Пераслаўская рада; Невядомая вайна; Паўстаньне ў Магілёве; Магдэбургскае права; Ратуша; Пазбаўленьне беларускае мовы статусу дзяржаўнае ў Рэчы Паспалітай; Заняпад краіны. Усё гэта – XVII стагодзьдзе.

Вечарына адбудзецца ***а 17-й гадзіне ў сыботу, 30 студзеня,*** у памяшканьні БАЖ па адрасе: ***вул. Ленінская (Вялікая Садовая), 68, 5-ы пад'езд, цокальнае памяшканьне.***

Увага ! Конкурс !

Магілёўская гарадзкая асацыяцыя «Кола сяброў» абвяшчае конкурс

«Беларусь на памежжы стагодзьдзяў і цывілізацый альбо Роздум пра мінулае і мары аб будучыні».

Форма конкурснай працы адвольная: сачыненьне, рэпартаж, эсэ, інтэрвію, малюнак, фільм, фотаздымак ці іншае (нятэкставая форма патрабуе пісьмовага суправаджэньня). *Мовы:* беларуская, нямецкая ці ангельская. *Узрост удзельнікаў:* да 18 год. *Прызы:* грашовыя й рэчавыя. *Тэрмін дасыланьня працаў:* да 15.03.99 г. *Абвяшчэньне вынікаў:* 25.03.99 г.

Чакаем Вашых твораў па адрасе: **212030, Магілёў, пр-т Міру, 10-31.** Тэл.: **22 97 82.**

Пасажыру ў дарогу ці студэнту на сумную лекцыю

У вас надараецца вольны час? Магчыма, усё ж бываюць хвіліны ці нават гадзіны, якія няма чым заняць. Напрыклад, у купэ цягніка, у чакальнай залі вакзала, у чарзе, а то й на пляжы. А калі ты – студэнт(ка), то, здараецца, няма чым заняць дзьве гадзіны самотнай лекцыі. Побач сумуе яшчэ адзін чалавек. Чаму б вам ня збавіць гэты час карыснай гульнёй?

«ТМ» мае намер знаёміць сваіх чытачоў з гульнямі на паперы, якімі можна прыхарашыць вольны час і адначасова крыху падвысіць сваю адукаванасьць, напрыклад, у валоданьні мовай. Такія гульні некалі былі папулярнымі ў студэнцкіх асяродках, бо раней пляны ВНУ былі перанасычанымі лекцыямі па марксізьме-ленінізьме. Слухаць такія лекцыі – мазгі псаваць. Вось і бараніліся студэнты іншымі забавамі, больш карыснымі для мазгоў. Пазабавімся і мы.

Гульня І. НЕВУК

Гуляюць два-чатыры чалавекі. Першы зь іх (па жэрабю ці з агульнай згоды) піша на паперы адну літару. Другі прыпісвае да яе справа ці зьлева іншую літару так, каб напісаныя літары ўтваралі частку нейкага слова. Гэтым словам павінен быць назоўнік у назоўным склоне адзіночнага ліку (за выключэньнем выпадкаў, калі адзіночнага ліку не існуе: сані, грудзі, дзьверы...). Не ў памяншальнай форме, і не імя ўласнае (г.зн. не зь вялікай літары пачынаецца).

Трэці гулец (ці зноў першы, калі гуляюць двое) прыпісвае справа ці зьлева сваю літару з той жа ўмовай. І г.д. па чарзе. Той, хто мусіць скончыць слова, прайграе гэты сэт і піша насупраць свайго прозьвішча літару Н (першую літару слова «невук»). Прайграўшы другі раз, ён дапіша да яе літару Е, потым В, У. Пяты пройгрыш прымусіць яго закончыць гэтае непрыемнае для сябе слова й тады гульня спыняецца. Калі час яшчэ застаўся, можна пачынаць новы тур.

Прасочым за магчымым пачаткам такой гульні ўдвох (назавем іх П і Д).

П піша, напрыклад, с. Д дапісвае зьлева у, маючы на ўвазе слова вус. П дапісвае справа к, мяркуючы пра слова пуск (дарэчы, слова, аб якім думае, ён можа па сваім жаданьні назваць або не назваць; калі супернік ня знойдзе патрэбнага слова з такім спалучэньнем літар, то ён абвяшчае аб гэтым і пасьля агучваньня задуманага слова прызнае сваю паразу ў гэтым сэце; для вырашэньня спрэчных пытаньняў пажадана мець побач слоўнік). Д дадае зьлева л. І П вымушаны завершыць слова луска (калі ня знойдзе іншага), распачаўшы слова невук.

Наступны сэт пачынае той, хто прайграў папярэдні. П: ё (у беларускай мове е і ё ня блытаюцца, як у расейскай). Д: д'ё (апостраф за літару ня лічыцца й дапісваецца разам з чарговай літарай). П: д'ём (разумны ход!). Д: ад'ём. П: ад'ёмн (і Д павінен здацца, бо слова пад'ёмнік завершыцца на ім; цяпер Д піша сабе Н).

Новы сэт пачынае Д: м. П: мі (нечакана для сябе П завершыў слова і прайграў сэт, бо забыў, што мі – гэта нота; цяпер у П ужо НЕ...).І г.д.

Некалькі дадатковых заўваг. Дыграфы дз і дж трэба было б лічыць адной літарай, але тут узьнікае шмат пытаньняў, таму пакуль што будзем лічыць дзьвюма літарамі (мяркуецца, што гэтыя гукі некалі будуць перадавацца адной літарай).

А на які правапіс арыентавацца – наркомаўку ці тарашкевіцу – справа дамоўленасьці гульцоў. З тарашкевіцай складаней, бо ў выпадку спрэчных варыянтаў няма куды зьвярнуцца за тлумачэньнямі – адпаведныя слоўнікі яшчэ ў стане распрацоўкі.

Прыемных вам хвілін за гульнёй!

Міхась БУЛАВАЦКІ (былы студэнт)

ЗЬДЗЕЙСЬНІЦЦА. ПРОЙДЗЕ. АДБУДЗЕЦЦА.

Сёньня на працягу дня сябры маладзёвага згуртаваньня "Ратуша" будуць распаўсюджваць сярод магілёўцаў адмысловыя ўлёткі, прысьвечаныя гадавіне наданьня нашаму гораду магдэбурскага права.

30 студзеня ў Менску зьбіраецца трэці Кангрэс дэмакратычных сілаў. Прыкладна тысяча дэлегатаў палітычна-грамадзкага форуму мае намер заслухаць некалькі "гарачых" дакладаў аб бягучай сытуацыі, зь якімі даручана выступіць Сямёну Шарэцкаму, Генадзю Карпенку, Міхаілу Пастухову. На кангрэс запрошаны прадстаўнікі дэмакратычных рухаў блізкага і далёкага замежжа, дыпляматы, айчынныя і замежныя журналісты.

1 лютага з нагоды гадавіны магілёўскага паўстаньня 1661 году супраць маскоўскіх захопнікаў, маладзёвае згуртаваньне "Ратуша" наладжвае сяброўскую імпрэзу. Пікет у абарону незалежнасьці краіны і вечарыну ладзіць мясцовая суполка БНФ.

2 лютага – чарговы Дзень без чужога слова, які быў ініцыяваны газэтай "Наша Ніва". У гэты дзень кожны сьвядомы беларус, дзе б ён ня быў, будзе гаварыць, чытаць, пісаць і слухаць толькі па-беларуску. Сэнс акцыі ў тым, каб маральна дапамагчы канкрэтнаму чалавеку, які зрабіў асабісты выбар на карысьць уласнае свабоды. Гэтым разам у Магілёве суполка Таварыства беларускае мовы мяркуе падтрымаць акцыю канкрэтнымі захадамі.

Сёньня ўвечары – чарговае паседжаньне гарадзкога грамадзкага страйкавага камітэту. Мяркуецца разгледзець плян мерапрыемстваў, вызначыць тактыку агітацыйнай работы, пазначыць тыя калектывы, дзе магчымыя арганізаваныя выступы рабочых за свае сацыяльна-эканамічныя правы.

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Тыднёвік Магілёўскі

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй "КОЛА СЯБРОЎ".

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Газэта выходзіць штачацьвер.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15, Тэл./факс: 22-97-82, E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова **4**. Наклад **500** асобнікаў.